

Jaar
Afdeling
Vergaderdatum
Publicatiedatum

2008
2
30 oktober 2008
14 november 2008

Middagzitting op donderdag 30 oktober 2008

Voorzitter: mr. M.J. Cohen, *burgemeester*, alsmede het raadslid de heer Nederveen, *plaatsvervangend voorzitter*

Raadsgriffier: mevrouw mr. M. Pe

Verslaglegging: Notuleerservice Nederland

Voorzitter: burgemeester Cohen

De **VOORZITTER** heropent de vergadering om 13.00 uur.

De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering van de gemeenteraad van Amsterdam. Ik ga u eerst vertellen hoe onze agenda eruitziet. We beginnen zoals afgesproken met de actualiteit van mevrouw Van der Pligt over de dreigende ontslagen van de id-medewerkers in Amsterdam. Een aantal van hen zit hier op de tribune, zij hebben een petitie aangeboden, en er is met hen afgesproken met hen dat zij zullen luisteren. Daarna gaan wij naar agendapunt 26 over de scheiding van kerk en staat. Vervolgens gaan wij vanmiddag de twee punten van cultuur behandelen, de agendapunten 22 en 23. Aan het eind van de middag zullen wij afsluiten met het geheime agendapunt en vanavond beginnen we met agendapunt 28, Hermes. Daarnaast hebben we nog een aantal zaken die er ook zijn, kortom ik wijs u erop dat het verstandig is om uw tijd zo sec mogelijk te gebruiken, anders wordt het erg laat.

27a.

Actualiteit van het raadslid mevrouw Van der Pligt van 20 oktober betreffende dreigende ontslagen van id-medewerkers in Amsterdam (Gemeentebblad afd. 1, nr. 534)

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Van der Pligt.

Mevrouw **VAN DER PLIGT**: In het verleden is de zogeheten id-regeling opgezet om mensen vanuit een uitkering aan werk te helpen: in- en doorstroombanen. Die instroom ging goed en ook de doorstroomdoelstelling is ruim behaald. Van de 6000 id-banen zijn er nog maar 2500 over. Veel id'ers zijn door de instelling waarvoor ze werkten aangenomen. Bij het ontstaan van de id-banen is duidelijk gezegd dat het moest gaan om additioneel werk, met andere woorden: er moest werk worden gecreëerd voor de id'ers waar de instellingen geen regulier budget voor hadden. En nu vragen wij diezelfde instellingen om nog meer mensen regulier in dienst te nemen, op straffe van een korting op het id-budget als ze dat niet doen. Een welzijnsinstelling die geen subsidie krijgt voor de bemensing van de kinderboerderij of toezichttaken in de buurt kan die

kinderboerderijmedewerkers en toezichthouders dus op geen enkele manier in dienst nemen, zelfs niet 10% van die werknemers.

Vandaag verwoordt de directrice van Dynamo, een grote welzijnsinstelling in Amsterdam-Zuidoost, dat als volg in Het Parool: "Ik zou niet weten waar ik het geld vandaan moet halen. Wij maken geen winst en zijn volledig afhankelijk van subsidie. Bij Dynamo werken naast 250 reguliere werknemers 64 id'ers. Deze worden eind volgend jaar allemaal ontslagen. Het kost me in 2009 alleen al 150.000 euro om ze in dienst te houden", zegt mevrouw Douma, "en dat wordt daarna alleen maar meer. Daar hebben wij simpelweg het geld niet voor." Hetzelfde geldt voor veel andere organisaties, zo blijkt uit onderzoek van de ABVAKABO. Vakbondsbestuurder Den Hogendam zegt: "Zo gaat er veel nuttig werk in de stad verloren."

Dat is niet wat de gemeente wil, maar dat is wel het effect van deze maatregel. Ze hebben hier gewoon niet goed over nagedacht, want een culturele, een sport- of een welzijnsinstelling heeft geen andere inkomsten dan subsidies en mag ook geen reserves op de plank hebben liggen. Hun nu te vragen geld tevoorschijn te toveren, past in de show van de magiër Hans Klok, maar niet in deze gemeenteraad. Dat is de realiteit en dat heeft niets te maken met onwil van de betrokken instellingen. Door de jarenlange bezuinigingen op het welzijn en cultureel werk is de rek er daar volledig uit. De kinderboerderij, het filmhuis en het buurthuis zijn alleen nog maar draaiende te houden dankzij de inzet van die id-medewerkers. Uitvoering en doorzetting van deze regeling betekenen een kaalslag in buurten voor wat betreft laagdrempelige voorzieningen als buurthuizen, buurttheaters, kringloopwinkels en maak het rijtje maar af.

Werknemers die hun plek hebben in een organisatie en in hun buurt gaan wij nu overplaatsen naar Pantar, waar zij een ongewisse toekomst tegemoet gaan. Wellicht zullen zij in een plantenkas mogen gaan werken, of in het ene na het andere dure, zinloze re-integratieproject worden geplaatst. Het Parool kopte twee weken geleden met: Id'ers Impuls te weinig waard. Geef ze maar terug. Bezie dat eens in het licht van de uitspraken van meneer Dek, de directeur van Pantar, die hij recentelijk in het NRC heeft gedaan toen hij zei dat de vraagprijs van bijstandsgerechtigden als volgt wordt berekend: "We vragen een werkgever wat hij normaal had uitgegeven voor tien Polen, zeg 640 euro, dan krijgt hij er bij ons twintig voor die prijs." Dan kan ik begrijpen dat Pantar die id'ers nu graag terug wil. Mensen mogen niet gezien worden als probleem of als handelswaar, maar als waardevol.

En wat gaat er gebeuren als we deze regeling uit gaan voeren? Veel id'ers zullen hun vertrouwde, gewaardeerde werkplek moeten verlaten. Vier jaar worden ze gedeeltelijk gecompenseerd voor het verlies aan inkomen, maar na vier jaar is het afgelopen met allerlei compensatieregelingen. Na hen jarenlang te hebben ingezet voor de leefbaarheid van onze stad, danken wij ze af. Gisteren stond het Museumplein vol met pandaberen als bedreigde soort. Vandaag hadden wij daar de id'ers neer kunnen zetten: 2450 mensen met allemaal hun eigen verhaal. Deze mensen verdienen ons respect voor al het werk dat ze voor de stad hebben verzet. Ze verdienen het dat we zorgvuldig omgaan met hun afbouwregeling en die vereist maatwerk. We weten allemaal dat het zinloos is om voor iemand van zestig jaar zonder startkwalificatie nog een traject naar betaalde arbeid uit te gaan zetten. Dan kunnen wij beter het geld dat we aan die zinloze re-integratie gaan inzetten, gebruiken om zijn baan te behouden. Mensen van boven de vijftig jaar die nu een socialewerkvoorzieningindicatie krijgen, komen jarenlang op de wachtlijst van die sociale werkvoorziening. Ook het voorzieningenniveau moeten we onder de loep nemen en ons afvragen wat het ons als stad waard is om dat te behouden. Dat zullen we samen met de stadsdelen moeten bekijken.

Het college van Amsterdam zegt zich druk te maken over te groeiende tweedeling en de toegenomen armoede. Dan moet het vandaag laten zien dat het daar werk van wil maken en ervoor zorgen dat geen id'er ontslagen wordt. Wethouder Asscher zei bij de algemene beschouwingen dat de toekomstkansen van mensen zonder startkwalificatie een enkele reis richting de bijstandsbakken van DWI inhielden. Het is een gedurfde uitspraak als je bedenkt dat als gevolg van de afbouw van de id-banenregeling door de gemeente straks heel veel id'ers die laag opgeleid zijn of boven de vijftig inderdaad die enkele reis zullen gaan maken.

Ik heb hier een motie.

De **VOORZITTER** deelt mee dat de volgende motie is ingekomen:

79° Motie van het raadslid Van der Pligt inzake actualiteit id-banen (Gemeenteblad afd. 1, nr. 578).

Besluit:

Het college van burgemeester en wethouders op te dragen:

- de uitvoering van de nieuwe regeling per 1 januari 2009 voor de id-banen niet door te laten gaan;
- te komen met een nieuw, goed onderbouwd, voorstel waarin de gevolgen voor werknemers en het voorzieningenniveau in de stad zijn meegenomen en gewogen en waarbij alle partijen (vakbond, werkgevers, stadsdelen en DWI) zijn betrokken en er zich in kunnen vinden;
- tot die tijd de huidige id-regeling voort te laten bestaan.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Ünver.

De heer **ÜNVER**: Bij de invoering van de Wet werk en bijstand in 2004 zijn de id- en WIW-regeling afgeschaft. Vele gemeenten hebben toen ook de id-regeling per direct stopgezet. Hier in Amsterdam hebben wij die keuze niet gemaakt. Hier hebben wij met elkaar afgesproken dat niemand door gewijzigd beleid, door nieuw gemeentelijk beleid, van zijn id-positie uit zou stromen naar een positie in de bijstand. Die afspraak hebben wij gemaakt en die afspraak houdt stand. Wel kiest Amsterdam voor maximale inzet op doorstroming en zet de gemeente veel energie in op wat conform de oorspronkelijke bedoeling van de regeling bedoeld is, zoals mevrouw Van der Pligt ook al aangaf, het verkrijgen van een reguliere, niet-gesubsidieerde baan. Wij gaan in eerste instantie uit van de belangen van de id-werknemers zelf, die veelal al jaren gewoon werken, en een waardevolle bijdrage hebben geleverd aan onze stad.

We hebben dus beloofd dat niemand door gemeentelijk beleid zou uitstromen naar de bijstand. Deze belofte houdt dus stand. Hiernaast hebben wij ook nog oog voor de inkomenspositie die de id'ers genieten. Wij willen dat deze gewaarborgd wordt en blijft en hebben daarom extra maatregelen bedacht - samen met onze collega van GroenLinks hebben wij daarop aangedrongen - die de werkgevers moet verleiden hun verantwoordelijkheid te nemen en de id'er in dienst te nemen tegen zijn huidige salaris. Zo kan de id-werkgever 36.000 euro, dus anderhalf jaarsalaris, meekrijgen als hij een id'er in dienst neemt. Als een nieuwe id-werkgever een id'er tegen het oude salaris in dienst neemt, dan gaan wij vier jaar lang het verschil tussen het minimumloon en het inkomen dat ze genieten, veelal 10-15% verschil, betalen, zodat de id'er in vier jaar tijd zijn competenties kan opschroeven en naar inkomensniveau kan doorgroeien en, nog belangrijker, dat hij een sterkere rechtspositie geniet. Je kunt in dit land iemand die je vier

jaar in dienst hebt gehad niet zomaar zonder geldige reden ontslaan. We willen dat de werkgevers nu dus hun verantwoordelijkheid hierin nemen. Het gaat om 10% verlaging van de subsidie. We hebben het over zestien tientjes voor de bijdrage van arbeidskrachten. Mevrouw Van der Pligt heeft het over mensen op de juiste waarde schatten. Als werkgevers niet bereid zijn om die zestien tientjes voor iemand die arbeid voor hen verricht te betalen, dan vind ik dat een voorbeeld van de misvatting van de waarde die mensen hebben. We zetten ons behalve voor de positie van de id'er ook in om waarborgen in te bouwen voor de inkomenspositie. Maar wat we niet kunnen beloven, is dat alle id'ers hun werk kunnen voortzetten waar ze nu zijn. Dat kunnen wij niet, omdat daarvoor de rol van de werkgever ook van belang is.

(Mevrouw **VAN DER PLIGT**: U beweert hier dus eigenlijk dat die instellingen al die jaren hun best niet genoeg gedaan hebben en dat ze best nog wel een tandje bij kunnen plussen, ondanks het feit dat mede onder invloed van de PvdA heel veel subsidies continu zijn gekort op zowel de welzijns- als de culturele instellingen?)

U hebt gelijk; in zoverre dat juist de PvdA natuurlijk een van de bedenkers was van deze maatregel, maar er zijn instellingen geweest, id-werkgevers, die de doorstroom wel hebben gerealiseerd, andere ook weer niet. Het gaat hier dus om die uitstroom, die moeten we realiseren.

(Mevrouw **VAN DER PLIGT**: Ik wil niet vervelend gaan worden, meneer Ünver, maar u zegt dat er werkgevers zijn die dat nu niet willen, maar dat zijn instellingen die al heel veel mensen regulier in dienst hebben genomen en nu met hun rug tegen de muur staan. Die kunnen niet nog meer mensen in dienst nemen en die gaan wij nu afstraffen.)

Zo zie ik dat dus niet: afstraffen. Maar laten we het over die werkgevers hebben. Ik geef een goed voorbeeld van hoe het niet moet, van slecht werkgeverschap. U had het over Impuls; ik hoop dat u het niet over Impuls hebt als u het hebt over dat rijtje goede werkgevers dat al zoveel gedaan heeft. Wat doet Impuls als het gaat om die mensen in hun waarde te schatten? Impuls heeft zeshonderd à zevenhonderd mensen in dienst; het is een commerciële organisatie. Vervolgens hebben ze 74 id'ers in dienst. Daarna zeggen wij: "Wij willen dat u 10% bijdraagt aan wat de id'ers voor uw organisatie betekenen, zestien tientjes per persoon of dat u binnen uw organisatie 10% van uw id-bestand, zeven mensen, in dienst neemt. Dan hoeft u die 10% verlaging niet te betalen." Wat doet Impuls zonder een brief te sturen? Het eerste wat ik van Impuls hoorde, was via de krant: "Wij gaan 74 mensen collectief ontslaan." Het is ten eerste voor mij de vraag of dat zo op die manier kan. Ik heb begrepen dat de FNV daar ook moeite mee heeft en van plan is om stappen te ondernemen. Dat was een voorbeeld van hoe het niet moet. Het is niet zo dat alle id-werkgevers een optimale inzet hebben getoond. Ik denk dat het goed is om te concluderen dat dat geen goed werkgeverschap is, wat ons betreft. Het onbedoelde effect van de ooit goedbedoelde regeling wordt hier dus wel heel zichtbaar. Het kan toch niet zo zijn dat deze mensen dus niets waard zijn voor Impuls. Louter bedrijfseconomisch wordt het bekeken en daarom stuurde het bedrijf die 74 mensen de deur uit, collectief ontslag, terwijl het al jarenlang gebruikmaakte van de diensten van die mensen. Als we het hebben over op de juiste waarde inschatten en dan bij de eerste de beste mogelijkheid de verantwoordelijkheid die ze moeten nemen gelijk afschuiven en teruggegeven aan de gemeente en de maatschappij.

(Mevrouw **VAN DER PLIGT**: Ik hoorde u een interessante uitspraak doen. U zegt zelf dat het onbedoelde effecten zijn die we niet zo hebben ingeschat. Dat is nu juist het probleem en daarom zeg ik: "Wij gaan die regeling nu niet uitvoeren, we gaan kijken hoe we maatwerk kunnen

leveren." Misschien dat we dan tegen Impuls zeggen: "Jullie hebben niet goed gehandeld." Dat zeggen we niet tegen instellingen als Dynamo, De Badcuyp en noem maar op, en heel veel culturele instellingen waarvan ik weet dat de werkgevers deze nacht hebben wakker gelegen. De mensen daar zijn het slachtoffer en de id'ers die daar werken zijn het slachtoffer. Dat zijn de mensen waar het om gaat.)

Wat ik frappant vind is dat we het hebben over maatwerk en dat u het vervolgens hebt over clubs en organisaties. Ik praat dus over id'ers, maatwerk per id'er, per persoon. Het gaat hier over mensen. Ik heb in het begin van mijn bijdrage aangegeven dat het in dit dossier gaat over mensen. Ik zal zo direct nog proberen het een en ander toe te lichten, om te kijken of ik uw vraag nog beter kan beantwoorden.

Ik heb gezegd dat dit geen gratis arbeidskrachten zijn die iedereen maar kan inzetten naar eigen wensen en dat ze het niet willen zodra er van hen verwacht wordt dat ze iets bijdragen, omdat ze er geen geld voor overhebben. Wat ik overigens wel vreemd vind - ik ga ervan uit dat de SP die bedoeling niet heeft, maar zo komt het wel op mij over - is dat de SP dat soort slecht werkgeverschap wil belonen.

(Mevrouw **VAN DER PLIGT**: Dat vind ik helemaal een spannende uitspraak, want dan gaat u mij volgende week als wij een debat gaan hebben over de participatiebanen ook helemaal steunen, want daar worden mensen ook gewoon zonder dat ze daar iets voor krijgen bij werkgevers tewerkgesteld.)

Wij dragen zorg voor de positie van de id'er. Wij zorgen ervoor dat ze niet naar de bijstand hoeven. Maar wij erkennen heus wel dat er id'ers zijn die samen met hun partner die ook werkt een klein inkomen, een klein koophuisje, hebben. Als je die positie als id'er verliest en in de bijstand terechtkomt, dan moet je je eigen huis opeten en dan verlies je dat dus. Wij dragen er zorg voor dat dat niet gebeurt. Waar we ook zorg voor dragen - dat gaat over armoede - is dat die mensen er niet in inkomen op achteruitgaan. Daar hebben we dus maatregelen voor ingebouwd. U zit met uw aandacht heel erg bij die clubs. Daar kom ik zo direct op terug. Het gaat ons in eerste instantie om de id-werknemers zelf. Volgens mij gaat het daar de vakbond ook om. Ik kan me moeilijk voorstellen dat die vakbonden zich hard gaan maken voor de clubs in plaats van voor de mensen.

Dat wil niet zeggen dat we geheel ongevoelig zijn voor de situatie van sommige id-werkgevers, die goed werkgeverschap hebben getoond in de afgelopen tijd en die mensen in dienst hebben genomen, die de mensen goed hebben begeleid en die daarin hebben geïnvesteerd. Dan komen we bij die categorie die dus eigenlijk wel de id'ers graag regulier in dienst zouden willen nemen, maar niet kunnen, bijvoorbeeld vanwege het feit dat ze een subsidierelatie met ons hebben en dat wij enkele organisatorische of projectmatige dingen subsidiëren, maar geen personele kosten. Als wij daar geen oog voor hadden, hadden wij natuurlijk niet bij de voorjaarsnota, samen met GroenLinks, structureel geld daarvoor geregeld, om onbedoelde effecten van deze maatregel weg te nemen en om verzachtende maatregelen in te kunnen bouwen, zodat het goede werk dat voor deze stad wordt verricht niet zomaar in een keer over de kop gaat. Het zou geen oplossing voor alle goede id-werkgevers zijn, dat weten we, maar het is wel degelijk een verlichting van de zorgen van de onbedoelde effecten. Dat neemt nog steeds niet weg dat onze focus bij de id-werknemers zelf ligt. Het terugdraaien van deze maatregelen, wat tot doel heeft het weghalen van de verleiding en het leggen van druk op de werkgevers opdat zij hun verantwoordelijkheid nemen, zien wij toch als het belonen van het slechte werkgeverschap. Het in stand houden van de mentaliteit van sommigen dat men gewoon over gratis arbeidskrachten kan beschikken, is onacceptabel. Het kan niet zo zijn dat wij het welzijnswerk en de buurthuizen in de stadsdelen openhouden met geld uit de centrale

kas. De WWB-middelen zijn er juist voor bedoeld om in die mensen te investeren, die mensen te begeleiden en hen aan reguliere arbeid te helpen. Die zijn er niet voor bedoeld om deze situatie, wat voor goed werk de mensen ook leveren, in stand te houden. Dat is ook belangrijk, maar voor alles is een eigen potje.

Ik zou aan de wethouder een aantal vragen willen stellen. De eerste is: wat kunt u ons nu vertellen over de cijfers die de SP aan ons voorlegt? Wat zijn uw signalen in de eerste bevindingen die u bereikt hebben? Kunt u mij nog een keer duidelijk maken dat - ook als de werkgever niet meewerkt en dus de werknemers in het vangnet terechtkomen, want u hebt het over een plantenkas, dat de id-werknemer daar wordt geplaatst. Het is toch de bedoeling dat je zo snel mogelijk bij een goede id-werkgever wordt herplaatst met behoud van je id-status en -inkomen, als je in een vangnet terechtkomt. Als u mij daarover nog een keer gerust kunt stellen, dan zou ik dat zeer waarderen. Kunt u binnen zeer korte tijd, het liefst voor de commissievergadering van komende week, met een voorstel komen waarin de criteria worden vastgesteld, de randvoorwaarden die wij zullen hanteren bij het in aanmerking komen van de id-werkgevers voor het noodfonds, dat bedoeld is om onbedoelde effecten te verzachten? De laatste vraag: bent u het met ons erover eens dat de werkgevers die slecht werkgeverschap hebben getoond (ik denk dat iedereen een beetje een beeld heeft van wat dat is, denk maar aan de krantenberichten van Impuls) niet meer in aanmerking zouden moeten komen voor die verzachtende maatregel noch voor nieuwe id'ers noch, gezien de begeleiding en de bedrijfsmentaliteit daar, voor eventuele participatiebanen?

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Sargentini.

Mevrouw **SARGENTINI**: Sinds 2002 ben ik persoonlijk betrokken bij id-banen in de stad. Toen het Rijk die banen afschafte heeft Amsterdam, op voorstel van GroenLinks en ander partijen, daar een andere route in gekozen. Amsterdam heeft kosten noch moeite gespaard om id'ers met behoud van hun salaris aan het werk te houden. We hebben zelfs een uitruil opgestart met andere steden waar onze id'ers woonden, om ervoor te zorgen dat zij aan het werk bleven. Door middel van de motie-Sargentini zijn nog eens tachtig mensen in de cultuur- en welzijnssector regulier aan het werk gekomen en zij zijn nu nog aan het werk. De afspraak dat niemand ontslagen wordt door gemeentelijk beleid staat en daar houden wij ons aan. Voor de zomer heeft de gemeenteraad besloten dat de uitstroom van id'ers nog intensiever ter hand genomen moet worden. Daarbij heeft het college op verzoek van GrLi en de PvdA de hoogte van het salaris voor de id'ers voor vier jaar en daarmee voor vast, want dat is ver weg van de flexwet, gegarandeerd. Ook ligt er 2 miljoen euro structureel op de plank voor een vangnet. Dat is ondertussen het derde vangnet dat sinds 2002 opgetuigd is. Zo heb ik laten zien dat wij ons hier kosten noch moeite sparen. Hoe dat vangnet er precies uit gaat zien, weet ik nog niet en ik zou graag van de wethouder weten of hij daarover een tipje van de sluier zou kunnen oplichten.

Dat kunnen we allemaal doen: het salaris garanderen en een baan garanderen. De heer Ünver heeft gelijk: dat geldt helaas niet per se bij de werkgever waar je werkt. Een ding kunnen we niet oplossen en dat is het feit dat id'ers allang geen additioneel werk meer doen. Natuurlijk doen id'ers regulier werk en dat moeten we met zijn allen erkennen. Bij regulier werk hoort een regulier salaris. Ik denk dat we daar met zijn allen heel hard aan proberen te werken, maar dat is ons nog steeds niet gelukt.

Ik wil ook even praten over Impuls. Die heeft twee weken geleden aangekondigd 74 id-medewerkers te ontslaan. Ik heb het nagekeken, want ik vond dat nogal een groot aantal en het verbaasde me nogal. In 2007 had Impuls - het spijt me dat de getallen gaan

duizelen - 588 fte's in dienst, dat zullen inderdaad die 700 werknemers zijn, waarvan op dat moment 84 id'ers. Impuls had een budget - dit is van 2005, want in 2006 en 2007 wilde Impuls zijn boeken niet meer laten zien - van 33 miljoen euro, waarvan 20 miljoen personeelskosten. Impuls zegt dat het aan het werk houden van die 74 id'ers het bedrijf volgend jaar 2 ton gaat kosten, 200.000 euro op een budget van 33 miljoen euro per jaar. Ik begrijp dat niet. Ik begrijp niet dat zo'n grote organisatie dat niet kan regelen. Ik begrijp ook dat Impuls niet erg hard gewerkt heeft om zijn id'ers intern te laten doorstromen naar echt werk. Ik heb sinds 2002 de meeste directeuren en managementteams van de grote instellingen gesproken. Iedereen vertelt mij regelmatig waar men staat met problemen rond de id'ers. Impuls ken ik niet. Impuls heeft mij vanaf 2002 nog nooit benaderd, ik heb nog geen brief gezien. De ondernemingsraad van Impuls ken ik wel: een goede, gedreven or die altijd aan de bel trekt, maar het management: vergeet het. Ik kan daar bijna om huilen, want het gaat hier inderdaad om mensen die hun brood verdienen op een manier die deugt en over een bedrijfstak die wij met zijn allen een warm hart toedragen. Dat er een versterkte uitstroom zou komen van id-banen naar ander werk wist iedere werkgever. Met alle vangnetten die GrLi en de PvdA in de loop van de tijd hebben ingezet, wisten we dat dat zou gaan gebeuren. Waar was Impuls dan?

Laat ik verder gaan, want Impuls kleurt dit debat en dat is niet eerlijk voor al die werkgevers die jarenlang de touwtjes aan elkaar knopen en goed met hun werknemers omgaan. Natuurlijk maken die werkgevers zich er zorgen over dat ze personeel gaan verliezen. Ook zij weten al jaren dat de bestaande situatie, waarbij de gemeentelijke overheid een regeling in stand houdt die eigenlijk allang niet meer bestaat, niet altijdddurend zal zijn. De stadsdelen wisten dat ook, bijvoorbeeld met betrekking tot De Badcuyp. Er ligt al jaren een motie die aangenomen is in het stadsdeel Oud-Zuid om De Badcuyp regulier te gaan financieren. Blijkbaar vinden ze het daar belangrijk. Ze vergeten alleen een motie uit te geven waarmee de werknemers die daar zitten niet meer als gesubsidieerde arbeid te boek staan, maar gewoon als reguliere banen.

GroenLinks vindt het heel erg dat culturele instellingen, welzijnsstichtingen en scholen financieel ingewikkeld komen te zitten. Natuurlijk moeten we elkaar daarover in deze raad aankijken en u in het college ook, want het heeft consequenties voor het aanvragen bij het Kunstenplan of voor de financiering van welzijnsorganisaties. Daarop hebben we vanaf het begin aangedrongen. Als de samenleving het werk dat id'ers doen waardevol vindt - en het is waardevol - dan dienen we te betalen, maar niet zomaar uit de WWB-middelen, want die worden steeds minder; dat laat deze begroting al zien. Momenteel hebben wij voor werk en re-integratie 204 miljoen euro per jaar te besteden. Dat is een bulk geld, maar toch kan het op. En 80 miljoen van die 204 miljoen besteden wij aan het salaris van id'ers. Dat is geen weggegooid geld, maar het is geen fatsoenlijke, structurele financiering. Ik wil de werknemers die hier zitten en vrezen voor hun baan een hart onder de riem steken, maar ik ben het met meneer Ünver erover eens dat het een beetje gek is dat werkgevers eigenlijk een exploitatieprobleem afwentelen op hun werknemers.

Ik ben zelf al jaren lid van de ABVAKABO en ik kreeg dus een brief van de ABVA of ik kwam demonstreren vandaag, maar ik zei dat ik andere bezigheden had. Ik moet hier zijn. Ik heb vanaf 2002 de ABVA meerdere keren gebeld met de vraag over de id-banen die op de tocht staan. Ik heb gevraagd of hij als vakbond wat wilde doen. Ik heb meerdere keren als antwoord gekregen dat hij niets doet voor id'ers, omdat het geen echte werknemers zijn. Ik waardeer het dat de ABVA hier nu is, maar ik vroeg me af: waar was u in 2002, 2003, 2004 enzovoort?

Ik kan mij voorstellen dat instellingen voor het eind van dit kalenderjaar geen zicht hebben op de subsidie die ze krijgen van de gemeente en van anderen. Als je niet weet

met welk rekenplaatje en met welk budget je moet gaan werken per 1 januari 2009 en als je ook niet weet welke id'ers je regulier aan het werk kunt zetten en wie niet en hoeveel, dan zou het misschien verstandig zijn, meneer de wethouder, om die deadline iets minder strak te nemen, opdat we in het nieuwe jaar, wanneer we weten waar die instellingen aan toe zijn, nog een keer kunnen kijken naar hun werkgeversinstellingen. De voorstellen zoals de SP die doet, vind ik onverstandig. Ik denk dat die werknemers in de id niet verder helpen en ik denk ook dat het voor het budget van de gemeente erg onverstandig is.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan wethouder Ossel.

Wethouder **OSSEL**: Ik wil beginnen met mevrouw Van der Pligt dank te zeggen voor het uiten van haar zorgen over de positie van id'ers. Ik weet ook dat het met goede bedoelingen gebeurt en vanuit het goede maatschappelijke hart van de SP. Ik wil ook de mensen op de tribune bedanken voor hun aanwezigheid. Ik begrijp de zorg. Het is ook absoluut niet leuk als je het gevoel hebt dat je baan wordt bedreigd. Ik kan me voorstellen dat u daar zorgen over hebt. Ik wil van tevoren alvast mijn excuses aan u aanbieden, want we praten hier af en toe over regelingen, over geld en over budgetten, maar het gaat uiteindelijk over u en uw werk. Ik hoop dat ook niet te vergeten en de raad ook niet. Ik kan niet namens hem praten, maar ik weet het wel bijna zeker, dus ik hoop dat u mij het niet al te euvel duidt.

Ik denk dat ik het beste maar iets algemeen kan zeggen over de regelingen en hoe we ertoe zijn gekomen, om van daaruit automatisch een antwoord richting mevrouw Van der Pligt, en ook op een aantal andere vragen die mij zijn gesteld, te geven. Er is geen sprake van compleet nieuw beleid. In 2004 is al besloten om te komen tot een afbouw van deze regeling. Dat moest ook gebeuren, omdat we dat landelijk moesten doen. We zijn dus vanaf 2004 bezig om dat voor elkaar te krijgen. En dat doen we, vind ik, stapsgewijs op een sociale manier. Mevrouw Sargentini zegt net al voor de derde keer bezig te zijn met een vangnet. Dat heeft te maken met de stappen die we met elkaar maken. Mevrouw Van der Pligt heeft gelijk. Het heeft, zeker in het begin, geleid tot een flinke uitstroom, maar later zagen we dat het steeds moeilijker werd. Dat is de aanleiding ervoor geweest om te komen tot een versnelling van de afbouw door middel van prikkels, niet alleen negatieve prikkels, maar vooral ook positieve prikkels. We doen dat omdat die uitstroom niet zo snel meer gaat als we zouden willen.

We gaan een debat krijgen over de participatiebanen. De opvatting dat re-integratie helemaal niets voorstelt, deel ik volstrekt niet. Die participatiebanen voorzien juist in iets wat in deze regeling heel slecht is geregeld, namelijk het begeleiden en verder ontwikkelen van de id-werknemers.

Er zit een begeleidingsbudget in en de bedoeling is dat we van daaruit ook verder komen en stappen kunnen nemen naar ander en meer regulier werk. De uitstroom gaat dus niet zo snel als we zouden willen en de regeling - mevrouw Sargentini zei dat al - legt een veel groter beslag op de middelen dan we zouden willen: 80 miljoen euro van die 204 miljoen euro, dat is ontzettend veel. Het zorgt ervoor dat we eigenlijk een regel in stand houden die misschien uit het oogpunt van dienstverlening, maatschappelijk wel goed is, maar uit het oogpunt van werkgelegenheidsbeleid en sociaal beleid, vanuit mijn portefeuille gezien, niet verstandig is. Vandaar ook dat we door moeten gaan met de afbouw van deze regeling op een goede en solide manier.

Extra prikkels zijn dus nodig om ervoor te zorgen dat de id'ers doorstromen naar banen, en liefst naar reguliere banen. Daar is de regeling namelijk ook voor bedoeld: een versnelling van de afbouw, maar wel op een sociale manier en naar mijn mening ook op een redelijk solide manier. Wat gaan we daaraan doen? We stoppen de subsidie voor

id'ers die kansen hebben op de reguliere arbeidsmarkt niet direct, maar per 1 oktober 2009, zodat er tijd is om daarnaar te kijken en iets te ontwikkelen, en te bezien of iemand kansrijk is en marktprofiel heeft (excuus voor het woord, tribune). De werkgevers doen dat samen met Pantar. Voor de overige id'ers - ik weet niet precies hoeveel dat er zullen zijn, maar dat zal wel een behoorlijke meerderheid zijn - bouwen we de subsidie geleidelijk af, met stappen van 10% per jaar. Meneer Ünver zei het al dat 133 euro per maand 133 euro per maand is, laat dat duidelijk zijn. Maar misschien is het toch wel een afweging om voor 133 euro per maand de komende tijd een id'er in dienst te houden, als je dat zou willen, als die dan ook zulk belangrijk werk verricht. Er heeft dus geen afbouw voor werkgevers plaats die een tiende van hun bestand regulier in dienst nemen. Zij krijgen een bonus van onze kant en krijgen uitstel voor een jaar of zelfs meerdere jaren naarmate ze een hoger percentage halen. Het klinkt wat ingewikkeld, maar het zijn allemaal positieve prikkels om te kijken of het mogelijk is om mensen in dienst te houden en ervoor te zorgen dat ze ook regulier werk krijgen. Veel werkgevers doen daarvoor hun best, want het zijn belangrijke mensen.

We zorgen naast de regeling met die positieve prikkels ook voor een stevig vangnet. Mevrouw Van der Pligt heeft daar een aantal kritische vragen over gesteld, waarvan ik denk dat ik die ter harte moet nemen. Iemand wordt werkloos: ontslag, ander werk of in dienst bij Pantar. Op dat systeem kom ik straks nog even terug, want u hebt er een vraag over gesteld. Werknemers die er in inkomen op achteruitgaan, worden gecompenseerd. Ze krijgen dus netto 2700 euro op jaarbasis voor een periode van maximaal twee jaar. Wat er gebeurt na die twee jaar? Dat hoort bij afbouw. Op den duur gaat u erop achteruit. Een lager loon in een nieuwe baan wordt voor vier jaar lang gecompenseerd tot het niveau dat de id'ers daarvoor verdienden, dus we proberen op dat gebied heel sociaal en solide te zijn, maar het is afbouw. Ik ontken dat niet. Dat is ook de zaak waar we mee bezig zijn vanaf 2004, maar het is wel een heel sociale afbouw ten behoeve van een beter en een sociaal werkgelegenheidsbeleid.

(Mevrouw **HOOGERWERF**: We zijn zo langzamerhand wel in een heel andere fase beland dan in 2002-2004 toen het ons allen voor de wind ging. Ik kan me voorstellen dat juist de deadline van het afbouwen van deze regeling - en mevrouw Sargentini doelt daar ook een beetje op - wel een beetje los zou moeten kunnen maken, om te bezien wat de financiële crisis gaat betekenen voor deze mensen en ook voor de werkgevers. Wat vindt u daarvan?)

Ik kom op die deadline nog even terug, want mevrouw Sargentini heeft die vraag ook gesteld, want we hebben niet alleen de kwestie over de deadline, maar ook de vraag naar het uitstel, die mevrouw Van der Pligt heeft gesteld. Ik denk dat waar het gaat om de regeling waarbij Pantar bemiddelt voor de id'ers het in heel veel gevallen goed loopt. Maar het zal zeker niet in alle gevallen perfect zijn; daarvoor zijn we de afgelopen maanden nog relatief te kort bezig. Waar ik veel behoefte aan heb, en wat ook gebeurt bij een aantal werkgevers, is dat in heel nauw overleg, ook met DWI en Pantar, wordt gezocht naar goede maatregelen, naar maatwerk. Ik zal een klein voorbeeld geven van een niet met name genoemde kleine welzijnsorganisatie in Zuidoost. Die had zeven id'ers, die vanuit een andere plek gefinancierd werden en dus in dienst waren bij een andere stichting. Ze hebben er met zijn allen uiteindelijk voor gezorgd dat vier van die zeven id'ers, die men ook echt nodig had voor het werk, in dienst konden komen via een constructie en het werk konden blijven doen voor die betrokken welzijnsvereniging, omdat dat belangrijk was. Dat veronderstelt ook actie van de kant van de werkgevers, namelijk om naar ons toe te komen en met ons te praten. Een aantal werkgevers doet dat en doet dat ook uitstekend, een aantal werkgevers heeft actief beleid gevoerd. Daarvan zou je inderdaad kunnen

zeggen dat ze intussen in een behoorlijk moeilijke positie zitten. Daar moet je naar kijken, daar moet je over praten en daar moet je rekening mee houden. Een aantal andere werkgevers doet dat helaas niet, en denkt: na mij de zondvloed, ik blijf gewoon zitten. Die werkgevers moeten we niet honoreren. Een aantal onder jullie heeft dat ook gezegd, maar ik herhaal dat nog even: dat zou slecht zijn. Dat zou ook slecht zijn om dan maar de totale regeling op te schorten, want dan zou je eigenlijk ook met name dat soort werkgevers naar mijn mening honoreren en dat kan toch niet de bedoeling zijn?

Er is nog meer. Er is een motie aangenomen, de motie Ornstein-Van de Meer-Mulder. Die gaat onder meer over dienstverlening aan Amsterdammers. Die motie zegt dat het goed zou zijn om in het kader van de id-regeling met een structureel budget van 2 miljoen euro in staat te kunnen zijn om tot een plan te komen om de sociale dienstverleningseffecten hiervan te verzachten. Dan gaat het vooral over instellingen en organisaties die gefinancierd en gesubsidieerd worden door de gemeente Amsterdam, althans waar de gemeente Amsterdam een rol in speelt. Ik kom daar straks nog even kort op terug. We gaan in principe door op de ingeslagen weg. Er ligt een goed vangnet, er ligt een goed plan. We nemen onze verantwoordelijkheid en we vinden dat de werkgevers dat ook zouden moeten doen en ook zouden moeten kijken naar die vorm van dienstverlening. Het is afbouw, dus het zal effecten hebben, dat ontken ik niet en het is ook aan het hele college, maar ook aan de raad en andere instellingen om daarin hun verantwoordelijkheid te nemen. Voor een aantal werkgevers is dus een extra impuls nodig en we hebben hier jarenlang id-medewerkers ingezet voor hun id-werkgever. Ik wil niet goedkoop voor de tribune iets zeggen, maar jarenlang is dat gebeurd en dan vind ik het ook heel terecht dat je ook iets kunt terugverlangen van de werkgever als het gaat om je eigen positie. Laten we dat niet vergeten. Het college doet wat dat betreft precies waar die id-regeling voor bedoeld is, namelijk alles op alles zetten om mensen aan een reguliere baan te helpen. Dat we daar ons uiterste best voor moeten doen en daar ook maatwerk in moeten leveren en moeten luisteren naar knelpunten in het veld vind ik vanzelfsprekend. U bent er ook om ons te corrigeren op momenten dat we dat misschien minder zouden doen.

Er is een aantal vragen aan mij gesteld, onder andere door de heer Ünver en mevrouw Sargentini en door mevrouw Hoogerwerf, over de deadline. Er is een deadline in december die zegt: op dat moment moet de werkgever precies aangeven wat hij de komende tijd met zijn id-werknemers gaat doen. Ik kan begrijpen dat, zeker ook als het gaat om kunstinstituten, je iets wilt weten voor de zekerheid van je subsidie en dat soort zaken. Tegelijkertijd vind ik ook dat je al heel veel tijd hebt om je daarop voor te bereiden en daar plannen voor te maken, dus in veel gevallen is het allemaal zeer bekend. Ik denk dat het goed zou zijn om wat lankmoediger met die deadline om te gaan. Dat zou wat mij betreft betekenen om medio januari volgend jaar als deadline te gaan hanteren voor het signaal van de werkgevers. Dat biedt hun de gelegenheid om de laatste besluitvorming ook nog mee te nemen en ook de meest concrete maatwerkplannen te leveren die mogelijk zijn. De regeling zelf uitstellen, mevrouw Van der Pligt, vind ik het paard achter de wagen spannen. Ik begrijp uw bedoeling (nogmaals) heel goed, maar ik denk dat dat niet goed gaat werken en dat dat de verkeerde groepen gaat honoreren.

Hoe gaat die regeling eruitzien, meneer Ünver? Allereerst ben ik van plan om over de motie met de bekende lange naam ook met een brief te komen. Daar gaan we mee naar het college uiteraard, maar we zijn al bezig met het ontwerpen van een regeling voor die 2 miljoen structureel. In ieder geval zou het kunnen betekenen - ik moet een beetje voorzichtig daarin zijn - dat we kijken naar sectoren die met name op dit gebied belangrijk zijn en waarvan we de dienstverlening zeer belangrijk vinden. Ik zeg even uit de losse pols dat je dan kunt denken aan culturele instellingen en instellingen op het gebied

van maatschappelijke zorg wellicht, maar ook wellicht aan een aantal andere organisaties die in de problemen komen. Dan moet het vooral zinvol zijn om tot een investering te komen en tot een verzachting van de maatregelen om tijd te vinden om goed te kijken naar een compensatie op andere gebieden, want uiteindelijk zul je toch een besluit moeten nemen, dat ben ik met u eens. Stadsdeel, college, vindt u dat deze dienstverlening betaald moet worden via de reguliere kanalen en via subsidie? Dan heb je nog iets meer tijd als extra maatregel om daarmee aan de slag te gaan. Ik zal u een algemene brief schrijven over hoe we dat werk precies moeten doen. Ik denk en hoop dat die beschikbaar is voordat wij de commissievergadering hebben. Of we er dan meteen over kunnen praten, maakt u uit, want het is buiten de reguliere planning om. Ik zou het graag met u willen doen, want het is wel belangrijk dat we weten hoe het er ongeveer uit zou kunnen zien. Maar met mevrouw Sargentini zeg ik dat het misschien het derde vangnet is en ik zou niet graag willen dat er een vierde vangnet zou komen. We moeten op een gegeven moment ophouden met deze regeling en dat betekent dat ons andere beleid ook voldoende zal moeten zijn op dat moment.

De heer Ünver heeft vragen gesteld over de cijfers. Er zijn onderzoeken en inventarisaties geweest, onder meer ook van OZA, waaruit blijkt dat er meer dan vierhonderd mensen in een bedreigde sfeer zitten. Dat is precies het woord. Daar moet je over praten. Het feit dat ze mogelijk ontslagen zouden kunnen worden en vervolgens in een regeling zouden kunnen komen voor regulier werk of bij Pantar of noem maar op, dat is een situatie die we nu moeten gaan bekijken. De feitelijke situatie, los van de welzijnsorganisatie waarover u en anderen het hebben gehad, die meer dan zeventig mensen buiten de deur heeft gezet, is zo dat ik niet verwacht dat er zich meteen zulke situaties zullen voordoen, maar wel begin volgend jaar. Het is wel zo, en mevrouw Van der Pligt heeft dat ook gezegd, dat bijvoorbeeld een organisatie als Dynamo zegt in de problemen te komen. Als ik goed naar Dynamo heb geluisterd, hieraan voorafgaand, zegt hij dat het eind volgend jaar voor hem afgelopen is. Ik zie die uitdaging zo dat we met Dynamo moeten gaan praten, DWI en ik ook, om te gaan kijken wat er in de tussentijd allemaal kan gebeuren, om te kijken of die mensen op een goede, fatsoenlijke manier verder kunnen komen en wat ze daaraan zelf kunnen doen. Dat gesprek gaan we met groot plezier aan.

Meneer Ünver, een werkgever uitsluiten voor een regeling lijkt me niet verstandig. Het is wel zo dat wij slecht werkgeversgedrag niet wensen te belonen. Dat is een algemene uitspraak die ik op dat gebied wil doen. Ik zal liever niet specifiek over een organisatie willen praten.

Kort samengevat: niet stoppen, wel doorgaan, maar op een verantwoorde manier, met een vangnet, maatwerk leveren, luisteren naar de knelpunten die er zijn en mogelijk goed gebruikmaken van het geld dat er kan liggen, ook voor de sociale dienstverlening. Daar staat dit college voor.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Van der Pligt.

Mevrouw **VAN DER PLIGT**: Wethouder, u stelt mij ernstig teleur. Ik hoor een heel mooi verhaal en ik hoor u zeggen dat we 2 miljoen euro hebben en dat we gaan kijken wat we daarmee gaan doen. We gaan kijken wat het is. We weten nog niet zeker hoe het met Pantar zit. We weten nog niet zeker hoe het vangnet precies gaat werken. Dan denk ik: wat is dan het probleem om, zolang we al dat soort dingen nog niet zeker weten, voorlopig even pas op te plaats te maken en te kijken wat er met die mensen, die ook hier op de tribune zitten, gaat gebeuren? U zegt dat Pantar bemiddelt en dat het goed gaat. Ik hoor ook wel andere dingen. Ik heb u net buiten voorgesteld aan de directrice van

Dynamo. Als zij Pantar belt, wordt er tegen haar gezegd dat die mensen van haar maar bij een andere id-werkgever moeten gaan werken. Vervolgens komen ze voor hetzelfde probleem te staan. Ze heeft letterlijk aan Pantar gevraagd: "Wat gebeurt er met die mensen als ze geen reguliere baan kunnen vinden?" Dan gaan ze in de plantenkas van Pantar. Dan denk ik: dat is dus het vangnet. U hebt het over een compensatie van het inkomen. Die 2300 euro, die inderdaad wordt bijgeplust via een belastingmaatregel de eerste twee jaar en waarvan mevrouw Sargentini zegt dat die na vier jaar regulier is, is dat niet, want het zit niet in het salaris. Het is een belastingmaatregel. Op een gegeven moment gaan die mensen er keihard in inkomen op achteruit.

(De heer **ÜNVER**: Is het niet zo dat als je in een vangnet van Pantar terecht komt - en gelukkig geeft u zelf aan dat er een financiële compensatie is - dat dan de achteruitgang van het inkomen wordt gecompenseerd? Ook behoudt de id'er zijn id-status. Het is niet de bedoeling dat je in die twee jaar van de plantenkas naar de bijstand gaat. De bedoeling is dat je bij een goede, welwillende id-werkgever wordt herplaatst. We hebben zelfs waarborgen ingebouwd, naast het positiebehoud, dat de inkomenspositie wordt gewaarborgd. Mevrouw Sargentini heeft natuurlijk gelijk - ik hoop dat u dat met me eens bent - als zij zegt dat je rechtspositie sterker is als je vier jaar bij een werkgever reguliere arbeid hebt verricht is en dat men in dit land niet zomaar kan zeggen dat het afgelopen is met de subsidie en dat men dan maar naar de bijstand moet gaan. Zo werkt het toch niet mevrouw Van der Pligt?)

Nee, meneer Ünver, maar u hebt de stukken ook gelezen. Als mensen in de vangnetconstructie komen bij Pantar, krijgen ze gewoon 100% van het wettelijk minimumloon, terwijl sommige nu op 125% tot 130% zitten. Als compensatie is daar die belastingmaatregel dat ze 2300 euro op jaarbasis krijgen. Dat is sowieso minder dan wat ze nu krijgen, dus ze gaan er sowieso keihard in inkomen op achteruit.

Voorzitter: de heer Nederveen

(De heer **ÜNVER**: Ik heb hier toch echt moeite mee. Mevrouw Van der Pligt weet zelf dat die compensatie voor verreweg het grootste deel van de id'ers gehele compensatie betekent en voor een deel - er zijn enkele id'ers die 130% van het minimum verdienen - een kleine tijdelijke achteruitgang zal zijn. U wilt toch niet beweren dat wij, dit wetende, de inkomenspositie van de id'ers schaden? Hier heb ik echt moeite mee.

Meneer Ünver, we gaan er met zijn allen de hele tijd maar van uit dat wij voor al deze banen direct reguliere banen gaan vinden. U mag mij vertellen waar we deze banen vandaan gaan halen. Ik zie ook in de cijfers van de begroting dat we een tekort van 16 miljoen euro op het WWB-budget geraamd hadden voor 2008 en dat blijkt veel minder te zijn: 5 miljoen. Het ging goed, er kwamen veel mensen aan het werk, maar er wordt meteen de waarschuwing bij gegeven dat het nu weer op gaat lopen, omdat die reguliere banen weer steeds moeilijker te verkrijgen zijn. Dan denk ik: waar zijn we met zijn allen mee bezig? We gaan soms kwetsbare mensen die soms al tien of twaalf jaar hun vaste collega's hebben en hun vaste werkplek en hartstikke goed hun werk doen, dwingen om naar een andere plek te gaan en misschien wel in de plantenkas van Pantar te gaan werken, misschien wel met ongeveer hetzelfde salaris, misschien wel met minder en na vier jaar zeker met minder geld. Wie gaat hen garanderen dat er een baan is? Gaat u mij garanderen dat er voor mensen van boven de 55 jaar zonder startkwalificatie nu een baan voor het oprapen ligt?

(Mevrouw **SARGENTINI**: Mevrouw Van der Pligt haalt een aantal regelingen door elkaar. De regeling waarbij een werkgever die een id'er in dienst neemt met loonkostensubsidie bijgestaan wordt, opdat iemand het salaris houdt dat hij heeft en die geldt voor vier jaar, is geen belastingmaatregel, maar loonkostensubsidie. Daarmee raak je dat salaris na vier jaar dus ook niet kwijt, omdat het gewoon in iemands contract staat. Wat mij verder van het hart moet, mevrouw Van der Pligt, is uw voorstel om alles stil te liggen. Het betekent dat je ook die mensen stillegt die nu de kans krijgen om iets anders te gaan doen, om door te stromen, om iets anders in het leven te gaan vinden, in plaats van de plek waar ze zitten en waar geen uitzicht is.)

Ik denk dat die mensen, mevrouw Sargentini, daarnaar altijd wel op zoek zijn en dat heel veel mensen niet anders doen dan zoeken. Maar die banen liggen niet voor het oprapen. Als je wilt blijven zoeken, blijf je natuurlijk zoeken. We gaan toch niet zeggen dat de mensen verplicht op hun id-functie waar ze nu zitten, moeten blijven zitten? Natuurlijk moeten we hen de mogelijkheid geven, maar we moeten de mensen ook de mogelijkheid geven om te blijven waar ze nu hun werk doen, als ze daar gewoon naar hun zin werken, goed functioneren en zij niet zomaar een-twee-drie een andere baan hebben.

(Mevrouw **SARGENTINI**: Juist omdat je als id'er niet zomaar aan een andere baan kunt komen op het niveau dat je nu hebt, heb je dus die compenserende maatregelen nodig, zoals we die inzetten. Dat geeft mensen de kans om elders aan het werk te raken. Het stilzetten van het systeem, zoals we dat nu willen gaan inzetten, betekent ook dat mensen die kans niet hebben.)

Ik blijf het totale onzin vinden. Bovendien is het zo dat die compenserende maatregelen voor die werkgever maar voor vier jaar zijn. Die werkgever is inderdaad ook niet gek. Die denkt: na vier jaar zit ik er wel aan vast. Na vier jaar moet hij dat geld ook nog op kunnen brengen, ook dat compenserende stukje, want dat krijgt hij niet meer van de overheid. Dat bent u toch met me eens?

(Mevrouw **SARGENTINI**: Zeker ben ik dat met u eens, maar de meeste werkgevers maken toch een fatsoenlijke langetermijnplanning en zijn toch niet altijd alleen maar van de overheid afhankelijk?)

Ik dacht dat die culturele instellingen dat inderdaad wel waren en de meeste welzijnsinstellingen ook.

De wethouder heeft het erover dat de uitstroom steeds moeilijker wordt en dat er positieve prikkels moeten komen. Bij positieve prikkels kan ik me iets voorstellen, maar ik zie hier veel te veel negatieve prikkels. We gaan er veel te veel van uit dat die id'ers blijven zitten waar ze zitten, omdat ze het wel lekker makkelijk vinden zo en wel genoeg verdienen. We gaan er veel te veel van uit dat een aantal werkgevers blij is een gratis werkkracht te hebben. Dat zijn de negatieve prikkels. De positieve prikkels, dat is bijvoorbeeld het vangnet, maar ik krijg geen enkele garantie, en u hebt die ook nog niet gehad, dat de mensen later in een andere reguliere baan komen of in een andere id-baan. Er is een kans dat ze in het vangnet van Pantar terechtkomen en dat betekent een verslechtering van hun positie.

U hebt het over het plan met die 2 miljoen euro dat u nog wilt gaan invullen. U bent het toch met me erover eens dat er een goed plan moet komen? Ik hoor u zeggen dat u nog moet overleggen met de stadsdelen. Willen wij wel dat er een aantal voorzieningen verloren gaat? U hebt het plan nog niet en u hebt nog geen criteria opgesteld en dan wilt u de deadline een halve maand gaan opschuiven. Laten we het plan voorlopig in de koelkast zetten. We hebben 11 miljoen euro extra overgehouden van de

WWB-middelen dit jaar. Dan kan het er wel van af om even te wachten met het uitvoeren van deze desastreuze maatregelen. Als er miljoenen moeten worden bijgeplust voor de Noord/Zuidlijn, dan doen we daar niet moeilijk over en gaan we uit de reserves putten, maar als we zeggen om de reserves van de WWB iets kleiner te laten zijn dan die nu zijn, dan staat de hele raad op zijn kop.

Voorzitter: burgemeester Cohen

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Sargentini.

Mevrouw **SARGENTINI**: Ik ben blij dat de wethouder heeft gezegd dat hij flexibeler kan omgaan met die deadline, juist ook om te benadrukken dat er een vorm van urgentie is, maar niet zoals mevrouw Van der Pligt die schetst. De mensen staan niet per 1 januari op straat. Dit gaat langer spelen. Ik kan me goed voorstellen dat u er nog niet helemaal uit bent en in gesprek moet met de stadsdelen. We nemen in dit huis vaker besluiten die een stuk urgenter zijn dan wat er nu gebeurt. Dat u nu nog de tijd neemt om te zoeken naar verdere oplossingen en in gesprek gaat met verschillende organisaties doet mij deugd. Dat u in staat bent om al ergens in de volgende week inzicht te geven in de manier waarop u het vangnet gaat instellen, vind ik van het allergrootste belang. Daarnaast zou ik willen benadrukken dat als we dingen stopzetten - en dat heb ik al een keer gezegd - we daarbij de kans wegnemen voor mensen die nu - en u kunt dat ontkennen mevrouw Van der Pligt - juist verder zouden kunnen groeien. U vindt dat wij hier met zijn allen mensen afschilderen die blijven stilstaan en niet willen bewegen, maar dat denk ik namelijk helemaal niet. U schildert mensen af als onvoldoende zelfredzaam en dat zou ik niet voor mijn rekening willen nemen.

(Mevrouw **VAN DER PLIGT**: Dat heb ik absoluut niet gesuggereerd. Ik suggereer alleen dat er weinig kans is op de arbeidsmarkt. Garandeert u dan dat er inderdaad dadelijk niemand op straat komt te staan?)

Neem bijvoorbeeld die 74 id'ers die nu op de wip zitten bij Impuls, waarvan ik hoop dat het CWI geen ontslagvergunning afgeeft, maar mocht dat wel gebeuren, dan zorgt de gemeente ervoor dat die mensen ergens een andere baan vinden met salarisbehoud. Dat zou misschien Pantar kunnen zijn, maar het dedain waarmee hier gesproken wordt over die organisatie is niet het mijne.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Ünver.

De heer **ÜNVER**: Ik wil het kort houden. Laat ik beginnen met op de vraag die aan mevrouw Sargentini gesteld is richting mevrouw Van der Pligt volmondig ja te antwoorden. Die 74 mensen die door Impuls nu in de steek worden gelaten, laten wij niet in de steek. Laat dat duidelijk zijn. Wat ik zo frappant vind, is dat u zegt dat er nog 11 miljoen euro over is op de WWB-reserve en dat u daarom nu even niets wilt doen. Volgens mij weet u heel goed waarvoor die WWB-reserve bedoeld is. Die is ervoor bedoeld dat wij de uitkeringen die nodig zijn, kunnen blijven verstrekken en dat wij in die mensen kunnen blijven investeren. Wat doen we als die 11 miljoen er volgend jaar niet meer is? Gooit u dan in een keer de boel dicht? Dat kan niet de bedoeling zijn. U hebt - en dat vind ik wel een heel goede vraag - gezegd dat het, gezien de economische setting waarin we nu verkeren, de vraag is of we genoeg regulier werk hebben voor deze mensen. In welke richting denkt u? Buiten het feit dat het ons er niet van weerhoudt om te blijven investeren en ervoor te blijven gaan, zou ik ook willen zeggen: juist u en wij, met GroenLinks, hebben samen een notitie ingediend rond sociaal duurzaam investeren. Als een bedrijf bij de

gemeente aanklopt - en we hebben het over Sociaal Bestek - is het een voorwaarde voor dat bedrijf dat het in dienst nemen van een kwetsbare groep als id'ers natuurlijk beloond zal worden als goed werkgeverschap en dat daar een voorrangsbepaald mogelijk is. Dus er zijn wel degelijk mogelijkheden. Maar de boel stilzetten en nu even niets doen, ervaar ik nu juist als het even wegparkeren van die mensen. Dat kan niet de bedoeling zijn. Ik zou graag van de wethouder willen vernemen of het klopt dat die notitie hier kansen zal bieden, zoals ik constateer.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Hoogerwerf.

Mevrouw **HOOPERWERF**: De interruptie was gericht op de arbeidsmarkt die verslechtert op dit moment, zeker voor deze doelgroepen. Ik deel de mening van de SP dat het nodig is dat de deadline opgerekt wordt. Ten tweede vind ik dat u wel heel gemakkelijk over die kunstinstellingen heen gaat. Het Kunstenplan is nog volop in galop. Pas eind december beslist de gemeenteraad over de budgetten. Wie zegt mij dat de kunstinstellingen niet in hun begrotingen hun id'ers als id'ers hebben gebudgetteerd in plaats van als regulier werk? Ik zou graag zeker willen zijn dat die Kunstenplaninstellingen die subsidie krijgen het begroot hebben als regulier werk, dan is het makkelijk, maar op dit moment heb ik daar geen zekerheid over.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan wethouder Ossel.

Wethouder **OSSEL**: Die regeling van het bedrag van 2 miljoen dat nog moet komen en het oprekken van het tijdstip zijn bedoeld om even wat meer adem te geven. Als werkgevers het allemaal laten afhangen van wat er nu precies uit het Kunstenplan komt en op basis daarvan alleen maar hun plannen maken, zijn ze verkeerd bezig.

Mevrouw Van der Pligt zegt dat de wethouder zijn plannen nog moet ontwikkelen. Dat is natuurlijk helemaal niet waar. Er ligt een solide plan met positieve prikkels. Het zijn positieve zaken die risico's wegnemen bij een werkgever om ervoor te zorgen dat je meer kans hebt en meer tijd hebt om id-werknemers in dienst te houden en verder te ontwikkelen. Als je het hebt over die 2 miljoen euro, dan gaat het over een regeling die we in de loop van de tijd gaan toepassen om de maatregelen voor bepaalde sectoren te verzachten. Dan heb ik het over de dienstverlenerskant en niet zozeer over de kant van de individuele id-werknemers. Dat is dus een ander soort regeling.

Pantar, mevrouw Van der Pligt, bestaat uit meer dan een plantenkas. Ik vind dat het nu wel erg eenvoudig wordt voorgesteld hoe die organisatie werkt, nog even los van de uitlatingen van de directeur, waarvan ik afstand heb genomen, want die vond ik niet handig. Ik vind dat het werk dat Pantar levert een grotere variëteit heeft dan u aangeeft en ik denk dat het meer meerwaarde met zich meebrengt dan u suggereert.

Alles bij elkaar optellend, denk ik dat er geen reden is om de zaak te stoppen. Er is juist extra reden om door te gaan. Er ligt een basisvangnet. Er ligt een basisregeling, die we op een aantal punten nog verder gaan bijstellen. Ik ga mijn conclusies niet herhalen. Ik zou de raad ten sterkste willen aanraden om deze motie van de SP niet aan te nemen.

De discussie wordt gesloten.

Aan de orde is de motie-Van der Pligt (Gemeentebld afd. 1, nr. 578) inzake actualiteit id-banen.

De motie-Van der Pligt (Gemeentebblad afd. 1, nr. 578) wordt verworpen met de stemmen van de SP voor.

De **VOORZITTER** constateert dat de motie-Van der Pligt (Gemeentebblad afd. 1, nr. 578) verworpen is met de stemmen van de SP voor.

26.

Voordracht van het college van burgemeester en wethouders van 10 juni 2008 inzake de notitie getiteld Scheiding van kerk en staat (Gemeentebblad afd. 1, nr. 521).

Voorzitter: de heer Nederveen

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer De Wolf.

De heer **DE WOLF**: Het college heeft op verzoek van de raad zijn mening kenbaar gemaakt over de wijze waarop het als lokaal bestuur om wil gaan met religieuze organisaties en groepen als het gaat om de uitvoering van beleid. Het doet dat in deze uitvoerige notitie. We hebben daar in de commissie AZ al bij stilgestaan. Ik wil het college daarvoor nogmaals bedanken. Het college bespreekt de kwestie van de relatie tussen kerk en staat in het licht van de grondrechten, met gelijkheid aan de ene kant en vrijheid van godsdienst en levensovertuiging aan de andere kant. Het college definieert als het ware een terughoudende en behoedzame overheid ten opzichte van activiteiten die over het algemeen tot de kerntaken van de kerk behoren. Het gaat om het beginsel dat de overheid als vertegenwoordiger van de hele samenleving ten opzichte van de godsdienst neutraal moet zijn, geen partij moet kiezen om gelijkheid en vrijheid van godsdienst en levensovertuiging beide te kunnen dienen. Die neutraliteit van de neutrale overheid is er een die ook als het gaat over godsdienst aan ieder hetzelfde toestaat respectievelijk verbiedt.

Het neutraliteitsbeginsel wordt vervolgens in de notitie uitgewerkt in een exclusieve en in een inclusieve neutraliteit. Exclusief houdt in dat religie en levensbeschouwing worden gezien als strikt en niet worden toegelaten tot het publieke domein en inclusief als er sprake is van religie en levensbeschouwing waarbij het onpartijdig wordt toegelaten in het publieke domein en het dus niet alleen als privé wordt gezien, maar ook als onderdeel van de samenleving en de maatschappij.

Terecht kiest het college voor inclusieve neutraliteit als leidend beginsel voor zijn handelen ten opzichte van religieuze en levensbeschouwelijke groepen en organisaties. Daarbij zijn gelijke en proportionele behandeling van verschillende religies en levensovertuigingen die in het publieke domein zijn toegelaten cruciaal, om die gelijkheid en vrijheid van godsdienst te kunnen waarborgen. Tot zover: mooi, goed beschreven en geen probleem. Het college erkent religie en levensbeschouwing als onderdeel van en belangrijk voor de Amsterdamse samenleving en wil de verschillende groepen en organisaties gelijkelijk behandelen en in proportie tot elkaar en tot wat het wenselijk acht binnen de grenzen van het publieke domein. Het bemoeit zich niet met de kerntaken van religie en levensbeschouwing en dus niet met de inhoud of richting daarvan.

Dan gaat de notitie verder en spreekt het college over de uitvoering van het eigen beleid ten aanzien van sociaal maatschappelijke kwesties en vraagstukken en over het daarbij betrekken van religieuze en levensbeschouwelijke organisaties en groepen. Dan voert het college compenserende neutraliteit op als beginsel dat geëigend zou zijn voor bepaalde gevallen en situaties. Compenserend betekent dan ongelijkheden of

maatschappelijke achterstanden van bepaalde godsdiensten of levensovertuigingen wegwerken door extra ondersteuning vanuit de overheid. Neutraliteit wordt in wezen door het college omwille van de achterstelling, omwille van sociale cohesie, omwille van bijvoorbeeld emancipatie, integratie of omwille van diversiteit gecompenseerd. Het is deze context, de context van de eigen beleidsdoelstellingen van het college, die de compenserende neutraliteit als het ware door het college naar voren laat brengen. Compenserende neutraliteit wordt door de Adviesraad Diversiteit en Integratie, wat mij betreft terecht, een contradictio in terminis genoemd. Zij leidt tot keuzes voor of tegen extra ondersteuning door de overheid op grond van overwegingen die te maken hebben met de aard, de inhoud en de organisatie van religieuze groepen en levensbeschouwelijke organisaties. Sterker: het is in wezen ook de bedoeling. De neutraliteit van de overheid ten aanzien van religie en levensbeschouwing dreigt op die manier te worden losgelaten en mijn fractie is daar geen voorstander van. Zij is een voorstander van een neutrale overheid.

Wat zijn de bijzondere omstandigheden die het college opvoert om, zij het gewogen, de inclusieve neutraliteit los te laten in de erfpachtconstructies? Wanneer je met elkaar streeft naar een evenwichtige verdeling van de mogelijkheden om in de publieke ruimte religieuze of levensbeschouwelijke activiteiten te ontplooiën, dan valt het toch gewoon onder inclusieve neutraliteit, zolang het Amsterdamse stadsbestuur zich niet uitsluitend richt op een bepaalde religieuze organisatie of stroming? Wanneer het college een beroep wil doen op religieuze of levensbeschouwelijke organisaties, dan is het toch inclusief neutraal zolang de te bereiken doelstellingen helder zijn en de voorwaarden waaronder organisaties die moeten realiseren, goed zijn beschreven en afgesproken? De overheid neemt dan toch gewoon als het ware diensten af en stelt dan toch heldere voorwaarden voor?

(De heer **MANUEL**: Kunt u dat toelichten met een voorbeeld? U hebt het over de erfpacht. Compenserende neutraliteit zou zijn het realiseren van de Westermoskee. Betoogt u dat als dat binnen de inclusieve neutraliteit zou moeten vallen, de overheid dan tegelijkertijd naast die moskee een kerk zou moeten realiseren?)

Het is niet zo dat je dan ogenblikkelijk gaat tellen en vervolgens zegt dat er net zoveel moskeeën moeten komen als er kerken zijn in Amsterdam. Dat zou nog eens een besluit zijn! Ik denk niet dat het daarover gaat. Het gaat over de evenwichtigheid ten opzichte van hoe Amsterdam is samengesteld. Wat wil je daarmee bereiken? Het is het evenwicht, dat we overigens al jarenlang hebben en waarin we dingen hebben geregeld. De Westermoskee op zichzelf als bouwwerk en investering, met name gericht op die religie, zou kunnen, ware het niet dat er bij de moskee allerlei dingen zijn misgegaan. Dat had op zich niet zoveel met religie te maken. Het had meer te maken met hoe je aankeek tegen de verschillende partners in dat op zichzelf vrij omvangrijke bouwproject.

(De heer **MANUEL**: Het wordt mij nog steeds niet helemaal duidelijk. Wat betoogt u dan? De Westermoskee en de erfpachtconstructie worden door u aangevoerd als een vorm van compenserende neutraliteit, waartegen u zich verzet. Wanneer had het dan wel gekund? Wat was de constructie geweest waaronder het realiseren van een moskee, een Westermoskee, had behoord tot de inclusieve neutraliteit?)

In mijn beleving geldt het bouwen of het kunnen bijdragen aan het bouwen voor religieuze groepen of organisaties, bijvoorbeeld het verzamelgebouw in de Bijlmermeer, binnen het punt van inclusieve neutraliteit en heeft het niet zo veel te maken met compenserende neutraliteit, zolang maar gekeken wordt naar een evenwichtige situatie.

Als het gaat over de discussie van de Westermoskee, gaat het niet over compenserende neutraliteit versus inclusieve neutraliteit.

(De heer **LIMMEN**: Ik ben ook even het spoor bijster. Ik dacht dat wij het eens waren, meneer De Wolf, dus ik ga even mijn mening geven en dan kunt u kijken of u zich daarin kunt vinden. U zult het toch met mij erover eens zijn dat de gang van zaken rondom de Westermoskee geen voorbeeld is van hoe het moet? Het is toch geen voorbeeld van hoe je aankijkt tegen het gelijkelijk behandelen van verschillende religies, zoals dat in de toekomst ook zou moeten?)

Het is een voorbeeld van hoe het niet moet, omdat er onvoldoende rekening is gehouden met de verschillende religieuze organisaties die daarin betrokken zouden moeten zijn geweest. Het is ook niet het voorbeeld, omdat er veel te veel gefocust is op één organisatie. Het is naar mijn gevoel niet om religieuze redenen dat er allerlei dingen zijn misgegaan. Het gaat om de betrouwbaarheid van de bouwpartners - om maar eens iets te noemen - om zich aan de afspraken te houden. Dat heeft toch niets met deze discussie te maken?

Met het college is mijn fractie van mening dat inclusieve neutraliteit inderdaad het uitgangspunt moet zijn. Mijn fractie vindt echter dat compenserende neutraliteit daarmee niet spoort, omdat compenserende neutraliteit in haar aard immers selectief is. De stelling van mijn fractie is dat het gebruik van compenserende neutraliteit ook helemaal niet nodig is om de beleidsdoelen van het college te bereiken.

De gemeenteraad wordt in de voorliggende voordracht alleen gevraagd om de notitie van het college te beschouwen. Wij nemen dus geen kennis van of we stemmen ook niet in, maar we beschouwen. Het college - zo begrijp ik uit de voordracht - zal in bijzondere gevallen voorstellen doen op basis van compenserende neutraliteit. Het is mede hierom dat mijn fractie er prijs op stelt om inclusieve neutraliteit als uitgangspunt van de gemeenteraad helder en duidelijk vast te leggen. Het is in dat verband dat ik graag, overigens mede ondertekend door de heren Van 't Wout en Limmen, een motie indien.

De **VOORZITTER** merkt op dat het woord 'beschouwen' hier bedoeld is als 'opvatten als' en niet als contemplatie.

De **VOORZITTER** deelt mee dat de volgende motie is ingekomen.

80° Motie van het raadslid De Wolf c.s. inzake Scheiding van kerk en staat (Gemeentebld afd. 1, nr. 574).

Besluit:

Dat voor beleid en handelen van het Amsterdamse stadsbestuur ten aanzien van religieuze en levensbeschouwelijke groepen en organisaties het beginsel van de inclusieve neutraliteit uitgangspunt is.

De motie maakt deel uit van de beraadslaging.

(De heer **MANUEL**: Ik begrijp de context van de motie. Mijn vraag aan de heer De Wolf is: wat zijn de waarborgen die u vraagt? Een voorbeeld van inclusieve neutraliteit is onze financiering van het onderwijs. Je hebt openbaar en religieus onderwijs. Op het moment dat er geld wordt gegeven aan het openbaar onderwijs, moet je dat compenseren bij het

niet-openbaar onderwijs. Als er een situatie is waarbij bijvoorbeeld een kerkgenootschap op een bepaalde locatie een kerk wil realiseren, is de vraag hoe dat zal moeten gaan gebeuren in uw visie. Er is per definitie altijd maar een project op een locatie en een kerk. Hoe kun je er dan voor zorgen dat het inclusieve neutraliteit is en geen compenserende neutraliteit?)

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer De Wolf.

De heer **DE WOLF**: Ik vind de vraag vrij mechanisch neergelegd. Je moet dan afwegen of het besluit dat je wilt voorleggen tot het ondersteunen van het realiseren van een kerkgebouw voor een bepaalde religie goed afgewogen is tegen wat er verder aan behoeftes van religies bestaat en of je daar als overheid nog iets aan moet doen. Dat is impliciet wat inclusiviteit betekent. Het sluit niet uit dat de overheid zich daarmee bemoeit. Dat is in het verleden ook altijd gebeurd.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Van 't Wout.

De heer **VAN 'T WOUT**: Ik vind het ontzettend goed dat wij deze discussie hier in de raad voeren, ten eerste omdat het hier nu eens niet gaat om een concreet beleidsvoorstel, maar dat wij ook eens over een principe en over uitgangspunten praten. Het is ook heel goed gelukt. Ik kan iedereen aanraden om de vergadering van de commissie AZ, waar dit besproken is, terug te kijken. Wie dan nog beweert dat de lokale politiek alleen over stoeptegels gaat, weet echt niet waarover hij het heeft. Het is ook goed dat we het hierover hebben, omdat het gaat om een punt waarover onze burgemeester al een aantal jaren bezig is. In meerdere toespraken heeft hij al aangegeven dat hij de scheiding van kerk en staat wat minder absoluut zou willen opvatten dan wij dat nu doen. Het is goed dat wij als raad daarover een keer debatteren. In dat kader geef ik mijn complimenten aan met name de PvdA voor de onafhankelijke positie die wij hier als raad hier dan ook in durven nemen, want coalitiepartij PvdA en partijgenoot van burgemeester Cohen zegt hier dat het de kant niet op wil die het college op wil. Daarom ben ik blij dat we samen met de heer De Wolf een motie hebben kunnen indienen om dat hier vast te leggen.

Ik snap dat u zenuwachtig wordt van complimenten van de VVD, maar het zal het laatste zijn vandaag.

Ik heb in de commissie AZ al uitgebreid betoogd dat als het aan de VVD ligt en we gaan iets doen met de scheiding tussen kerk en staat, de scheiding wat de VVD betreft eerder nog stringenter zou worden dan dat we die scheiding gaan verruimen. Wij willen die verruiming absoluut niet en wij zien er ook de noodzaak niet van in, nog los van de uitvoerbaarheid. Hoewel de notitie heel goed is, denk ik dat het begrip compenserende neutraliteit in de praktijk tot heel veel vaagheid en onduidelijkheid zal leiden.

In het debat erover hebben we ook gesproken over de subsidies aan religieuze organisaties. Ik heb toen aan de burgemeester gevraagd of hij erover na wilde denken of het geven van subsidies aan religieuze organisaties die samenhangen met de discussie die wij hier voeren niet voorgelegd kan worden aan de raad. Wij hebben dinsdag een brief gekregen als antwoord met een overzicht van alle subsidies. Het was te elfder ure. Ik denk dat het goed is als we die lijst nog eens kritisch doorlopen en dat we het erover hebben hoe we daar als raad verder mee om kunnen gaan.

We hebben een belangrijk debat gevoerd in deze raad, waarin Amsterdam een duidelijke lijn trekt. We gaan de scheiding tussen kerk en staat niet oprekken. Dat is voor

de VVD altijd al uitgangspunt geweest en dat is nu ook het uitgangspunt van deze gemeenteraad en daarmee van het college. U kunt erop rekenen dat de VVD er scherp op zal zijn dat dit uitgangspunt ook gehandhaafd wordt.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Limmen.

De heer **LIMMEN**: De discussie over de scheiding tussen kerk en staat is in de laatste jaren in Amsterdam zeer actueel geweest. Het is ook al door de vorige sprekers aangehaald. Het heeft te maken met een aantal initiatieven die ook vanuit het college zijn ondernomen. Ik bedoel met name het initiatief Marhaba, dat een rol moest spelen in de ontwikkeling van de Europese islam en de situatie met betrekking tot de Westermoskee. Als je kijkt naar de notitie die nu voorligt, denk ik dat er een duidelijke streep gehaald wordt door de fouten die in de dossiers zijn gemaakt en die wat mij betreft te maken hebben met een inhoudelijke bemoeienis met religie met een ambitie vanuit de gemeentelijke overheid op dat vlak. Dat is winst en een stap in de goede richting en een compliment aan het college dat men een duidelijke streep heeft gezet onder dat soort initiatieven.

Wat de toekomst betreft: er staat nog een vraag open. Het is door de vorige sprekers al aangehaald. Het gaat over de kwestie of de gemeentelijke overheid kan zeggen dat deze of gene groepering in een bijzondere omstandigheid verkeert of in een achterstandspositie, zodat wat extra's mogelijk is. Als CDA vinden we dat op zich een sympathieke gedachte. We hebben erover nagedacht hoe je daarmee moet omgaan. We hebben in eerste instantie bedacht om daarvoor regels te verzinnen, want wij vinden het beginsel van gelijke monniken, gelijke kappen heel belangrijk. Maar je komt er niet uit. Je kunt er geen goede regels voor verzinnen. Je blijft per definitie altijd terechtkomen in de situatie dat je daardoor op een ongelijke manier met groeperingen omgaat. Daarom denken wij dat het uiteindelijk een hellend vlak gaat betekenen en dat je het niet moet doen. Er komt bij dat er dan andere vragen om de hoek komen kijken. Hoe ver ga je dan? Hoe ver zou je dan willen compenseren? Kom je dan toch ook niet weer terecht op het vlak van inhoudelijke bemoeienis? Als je een groepering wel ondersteunt en een andere niet, wek je dan niet de indruk dat je je inhoudelijk wat meer kunt vinden in religie a of b?

(De heer **VAN 'T WOUT**: Begrijp ik het goed dat de heer Limmen op zich geen principiële bezwaren heeft tegen het begrip compenserende neutraliteit, maar dat het eigenlijk vooral een soort werkbaarheidsargument is waarom hij ertegen is?)

Ik zeg dat het strijdt met het beginsel van gelijke monniken gelijke kappen en dat is een principieel standpunt. Ik zie niet in hoe je dat op een praktische manier kunt omzeilen.

Als je dan vervolgens verder gaat, dan denk ik inderdaad dat het goed is, om in de termen van de notitie te spreken, om het beginsel van de inclusieve neutraliteit te omarmen. Daarover is een motie gekomen en die ondersteunen wij.

Wij hoeven niet iedere subsidie te zien die naar een religieuze organisatie gaat. De heer Van 't Wout heeft voorgesteld om dat plenair te behandelen, maar dat is wat ons betreft niet nodig. Het is juist niet nodig als we hier met elkaar beginselen neerleggen, op basis waarvan we aangeven hoe we daar generiek mee willen omgaan.

Een heleboel discussies die feitelijk spelen in de stad en die voortvloeien uit de discussie die wij hier met elkaar voeren, liggen op het niveau van de stadsdelen. Het is natuurlijk mooi dat wij hier met elkaar een conclusie zouden bereiken ten aanzien van de principiële discussie, maar de vraag is natuurlijk wel hoe het straks verder gaat. Dat is heel concreet de vraag in de richting van het college. Het college heeft met graagte de

uitnodiging omarmd van de heer Van 't Wout om een principiële debat te voeren over de scheiding tussen kerk en staat. Dat hebben we gedaan. Ik heb over de kwaliteit van het debat dezelfde indruk die ook eerder is geventileerd, namelijk dat het een goed debat is geweest en dat het ook tot interessante conclusies heeft geleid. Wat gaat het straks in de praktijk betekenen? Je hoeft de krant maar open te slaan of je ziet dat men in verschillende stadsdelen daarmee bezig is. Hoe ziet het college dat? Gaat men over de uitkomsten van dit debat met de stadsdelen in gesprek? Verwachten we daar nog conclusies van? Die vraag leggen we bij het college neer.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Manuel.

De heer **MANUEL**: Het is inderdaad zo - wat de heer Van 't Wout ook zei - dat het in de commissie een interessant debat was over de notitie over de scheiding van kerk en staat. We mogen het in de raad nog een keer overdoen. Het is volgens mij nog steeds een vrij onheldere discussie. Als je bijvoorbeeld kijkt naar de motie die zojuist is ingediend door de PvdA, de VVD en het CDA, dan vraag je je af wie daar tegen kan zijn. Het uitgangspunt in Nederland is natuurlijk de inclusieve neutraliteit. Dat is een feit en dat wordt hier nog een keer voorgesteld en besloten. Als je kijkt naar de laatste overweging, waar staat dat inclusieve neutraliteit compenserende neutraliteit in principe niet uitsluit mits er aan een aantal voorwaarden wordt voldaan, onder andere dat ook andere religies dan degene waarop je je op dat moment richt van dezelfde mogelijkheid gebruik kunnen maken, dan trekt u het, meneer De Wolf, weer terug in uw definitie van inclusieve neutraliteit.

(De heer **DE WOLF**: Is er als je als lokale overheid uitgaat van een situatie waarbij je religieuze organisaties en groepen benadert voor allerlei soorten dingen en onder dezelfde voorwaarden behandelt sprake van inclusieve neutraliteit of compenserende neutraliteit?)

Het kan schuiven van het een naar het ander en van het ander naar het een. U zegt dat het inclusieve neutraliteit is. Volgens mij betoogt het college dat het compenserende neutraliteit zou kunnen zijn. Uiteindelijk kun je het een in het ander laten overgaan en het ander in het een laten overgaan. Het initiatief rond Marhaba valt in principe onder de titel compenserende neutraliteit, maar wat is dan het initiatief van Cosmopolis? Is dat ook compenserende neutraliteit of is dat inclusieve neutraliteit? Zo blijft deze discussie heen en weer schuiven tussen twee begrippen die qua definitie een beetje in elkaar overlopen.

(De heer **DE WOLF**: Als je het op die manier behandelt, lijkt me dat het geval, maar het gaat erom dat je helderheid krijgt over de voorwaarden waaronder dat gebeurt. Het is in wezen wat het college voorstelt. Ik denk dat de verschillen heel klein zijn en dat de raad in wezen een heel goede stap zet door helder te maken waar zijn grenzen liggen en door telkens opnieuw het debat te voeren over wat de voorwaarden zijn om dit wel te doen en dat niet te doen. Dat doe je normaal gesproken toch ook?)

Natuurlijk is iedereen het met u erover eens dat op het moment dat de overheid een bepaalde mogelijkheid creëert om iets te bewerkstelligen, wat men eventueel compenserende neutraliteit zou kunnen noemen en waarbij de mogelijkheid voor iedereen openstaat, het weer binnen de inclusieve neutraliteit valt. Dat is natuurlijk hetgeen je moet doen. Je moet niet uitzonderingen treffen voor bepaalde groepen, waarvan andere groepen geen gebruik kunnen maken. Daarover zijn we het allemaal eens. Dat kan nauwelijks anders in de gemeenteraad van Amsterdam.

(De heer **LIMMEN**: Dan betekent het dat u de motie kunt ondertekenen. U zegt precies hetzelfde als wat wij zeggen: gelijke monniken, gelijke kappen. U kunt de overwegingen citeren, maar het besluit is toch duidelijk? We hebben een notitie liggen met een uitvoerige definitie van inclusieve neutraliteit. Het geheel laat zich samenvatten in ongeveer drie alinea's. Het toeval wil dat wij daaraan refereren in deze motie. Kortom: u ondersteunt het allemaal en we zijn het dus helemaal eens. Het misverstand over wat u ziet tussen de inclusieve en de compenserende neutraliteit is er helemaal niet.)

Men heeft het mij niet gevraagd, maar ik wil mijn handtekening er alsnog wel onder zetten. Iedereen in deze raad is voor deze motie. Dat kan niet anders. Dat betoogde ik zojuist.

(De heer **VAN 'T WOUT**: Als ik me de vergadering van de commissie AZ goed herinner, zat D66 daar juist op een ander spoor dan in ieder geval PvdA, VVD en CDA. Dus ik zou niet te snel die handtekening zetten. We kunnen natuurlijk heel erg naar woorden gaan kijken en daarmee gaan goochelen, zodat iedereen het ermee eens moet zijn. Wat hier staat, is dat we niet steunen wat het college voorstelt, namelijk om verder te gaan dan de bestaande praktijk in Nederland, die we inclusieve neutraliteit noemen. Het staat hier positief geformuleerd. Je kunt het ook negatief formuleren. Volgens mij moet u tegen deze motie stemmen, als u congruent bent met uw eerdere inbreng.)

Ik ben er helemaal niet van overtuigd dat ik tegen deze motie moet stemmen. Ik ben heel erg benieuwd naar de reactie van het college, hoe het college deze motie interpreteert, want volgens mij kan het college met deze motie ook wel leven. Maar dat zullen we zo meteen wel horen. Ten slotte een punt waar D66 in deze discussie wel een probleem mee heeft en dat is dat dit een politieke discussie is en dat deze politieke discussie zich afspeelt in de portefeuille van de burgemeester. En de burgemeester is natuurlijk geen gekozen burgemeester, helaas, maar een benoemde burgemeester. Wij vragen ons wel af - zeker als dit soort zaken zo politiek van aard wordt als nu het geval is - rond de Westermoskee en Marhaba, of ze eigenlijk wel in de portefeuille van de - benoemde - burgemeester thuishoren. Daar zou ik van de andere partijen graag een reactie op horen in de tweede termijn. Ik ben heel erg benieuwd naar de eerste reactie van het college.

(De heer **LIMMEN**: Ik wil weten wat hij bedoelt. Zegt hij gewoon dat dat deel uit de portefeuille van burgemeester Cohen moet worden gehaald? Een man een man, een woord een woord. Dan moet hij dat hier ook zeggen en niet wachten tot hij van de vergadering hoort wat de temperatuur van het water is.)

Op het moment dat een discussie erg politiek wordt, zoals rond de Westermoskee en rond Marhaba, en de discussie gevoerd moet worden over de financiën, dan vind ik dat die eigenlijk niet thuishoort in de portefeuille van een benoemde burgemeester. Dus naar aanleiding van de discussie over de scheiding tussen kerk en staat concludeert D66 dat de burgemeester zich er voortaan maar niet meer mee moet bemoeien.

(De heer **LIMMEN**: D66 zou het goed vinden als een ander lid van het college, bijvoorbeeld de heer Asscher, zich nu in deze discussie zou gaan mengen, omdat het niet de rol van de burgemeester zou moeten zijn.)

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Sargentini.

Mevrouw **SARGENTINI**: GroenLinks heeft zich tijdens de behandeling van de notitie over de scheiding tussen kerk en staat positief getoond over de door dit college gekozen route. Inclusieve neutraliteit is het uitgangspunt, maar waar dat nodig is om groepen in achterstandsposities vooruit te helpen, kan compenserende neutraliteit ingezet worden. Ik geloof ook in emancipatie in eigen kring, om nog eens een mooie katholieke term te gebruiken. Eerst in eigen kring jezelf staande kunnen houden, dat maakt het eenvoudiger om de buitenwereld in te stappen. Wij merken wel aan - voor de volledigheid, dat heb ik ook al een keer gezegd tijdens de commissievergadering - dat het subsidiëren van activiteiten gericht op het bestrijden van radicalisering niet thuishoort in deze notitie. We kunnen ons vinden in die aanpak van radicalisering, maar het heeft niets te maken met inclusieve neutraliteit of compenserende neutraliteit. Het gaat hier over de bevordering van veiligheid in de stad. En dat die alinea tot misverstanden leidt, blijkt ook wel uit de brief van de Adviesraad Diversiteit, die denkt dat de belangrijkste reden voor deze notitie gelegen is in het legitimeren van de radicaliseringaanpak van de gemeente. Wij delen de uitgangspunten dus, maar koesteren niet de illusie dat hiermee het debat over welke steun de overheid aan een religieuze organisatie mag geven ten einde is. Het debat is, volgens ons, vooral ontstaan omdat deze geseculariseerde samenleving worstelt met de plek die de islam dient te hebben in de samenleving. Amsterdammers worden in de openbare ruimte geconfronteerd met een nieuwe religie, waar de meeste burgers eerder afscheid hebben genomen van een religie. Dat botst en is niet met definities op te lossen. Dat Youth for Christ de aanbesteding voor het jongerenwerk in De Baarsjes heeft gewonnen, is weer een heel andere illustratie van de ingewikkelde verhouding tussen kerk en staat, die absoluut niets meer met compenserende neutraliteit te maken heeft, vindt u niet, meneer Van 't Woud? En wat gaat u doen aan uw VVD-stemmen in De Baarsjes? Wij wijzen het af. Jongerenwerk dient neutraal te zijn en Youth for Christ doet haar werk vanuit het verlangen om jongeren in ontmoeting te brengen met Jezus Christus.

(De heer **VAN 'T WOUT**: Ik kan u verzekeren dat wij met onze fractie in De Baarsjes nog wel eens een flinke discussie zullen voeren. Tegelijkertijd moeten we wel even heel voorzichtig zijn, want het gaat hier wel gewoon om een aanbestedingsprocedure.)

Zeker, het gaat om een aanbestedingsprocedure waarvan ik denk dat we ons met zijn allen wel voor de kop kunnen slaan, omdat het nooit eerder was voorgekomen dat er iets in had moeten staan over levensbeschouwelijkheid. Dat snap ik uitstekend, maar het is een mooi voorbeeld van een verwarring in de stad. Ik heb namelijk helemaal geen moeite met Youth for Christ als aanbieder voor jongeren, maar wel als het algemeen neutraal jongerenbeleid is. Ik denk dat we dat allemaal delen. Ik denk ook - dat is een zijstap - dat als het jeugdwerk zou heten stichting Jeugd voor Mohammed, de interruptiemicrofoon bij de kamer erg vol zou staan. Maar het heet niet Jeugd voor Mohammed, het heet Youth for Christ.

En dan wil ik het hebben over de motie die voorligt. Het is toch wel grappig, want de PvdA zegt dat compenserende neutraliteit en inclusieve neutraliteit een contradictio in terminis zijn, maar ik heb meneer De Wolf wel een aantal voorbeelden horen noemen waarbij hij eigenlijk inclusieve neutraliteit heel breed maakt en waarbij inderdaad, zoals hij het brengt, dat wat de gemeente wil, kan. Dat is uitstekend. Ik denk dat u daar ook gelijk in hebt als u dat begrip op die manier interpreteert, terwijl de VVD, ondertekenaar van dezelfde motie, zegt dat het zo fijn is dat de PvdA zo rechttop staat en zo contrair durft te gaan aan het college. Het CDA spreekt over gelijke monniken, gelijke kappen, omdat het anders maar voortrekken van de een boven de ander wordt. Het is wel grappig dat die partijen elkaar hebben weten te vinden in een motie die zegt dat inclusieve neutraliteit het

uitgangspunt is en dat het college in de regel voor inclusieve neutraliteit kiest, maar bij bijzondere omstandigheden voor compenserende neutraliteit. Die ruimte blijft bestaan.

(De heer **VAN 'T WOUT**: Dat is hetzelfde als waar de heer Manuel het net over had. Het is gewoon een overweging waarom deze motie hier ligt. Deze motie ligt hier omdat het college kiest voor compenserende neutraliteit. Die overweging zegt helemaal niet dat wij voor compenserende neutraliteit zijn.)

Dat is zeker waar. Maar u gebiedt het college niet om daarmee aan de slag te gaan. En ik neem aan mocht zoiets gebeuren dat het college dan met een voorstel aan de raad komt, dat wij met zijn allen bezien of wij dat verstandig vinden of niet. Dat lijkt mij ook de geëigende weg. Op de vraag die misschien gesteld gaat worden of GrLi zich zou kunnen vinden in deze motie kan ik zeggen dat wij ons kunnen vinden in deze motie. Ik hoef hem niet mede te ondertekenen, want ik geloof dat meneer Van 't Wout daar allerlei beren op de weg ziet. GrLi is van mening dat de notitie die werd voorgelegd een verheldering van het al gevoerde beleid was en niet een zoektocht naar meer ruimte in de toekomst. Zoals ik het interpreteer, zegt de raad tegen het college dat die notitie hierbij geaccepteerd wordt. Om de vraag nog even te stellen aan de drie verschillende indieners van deze motie die het met elkaar zo goed kunnen vinden: ik ben nieuwsgierig naar hoe u dit ziet. Stel: Al Kabir, de grote moskee, doet een aanvraag voor taallessen voor migrantenvrouwen, moslimvrouwen, voor 20.000 euro. Is dat nu inclusieve neutraliteit of compenserende neutraliteit?

(De heer **LIMMEN**: Ik wil nog even terugkomen op het vorige punt van mevrouw Sargentini. We kunnen deze vraag nog even boven de markt laten hangen, want ik begrijp nog steeds niet waar het misverstand vandaan kan komen. Ik lees in de overwegingen die wij bij deze motie hebben gemaakt dat wij heel nadrukkelijk zeggen dat het idee van een stapje extra doen voor een specifieke groepering in plaats van het beginsel van gelijke monniken, gelijke kappen niet de weg is die we op willen gaan. Anders gezegd: compenserende neutraliteit als uitgangspunt is niet congruent met inclusieve neutraliteit. Dat is toch heel duidelijk, mevrouw Sargentini, dat kunt u toch ook wel beamen, neem ik aan?)

Ja, ik moet ook zeggen dat u in die zin helemaal niet spoort met de ruimte die het uitgangspunt houdt bij het besluit en het streepje daarboven. Maar u was bezig met het antwoord geven op mijn vraag. U bent van mening, denk ik, dat die 20.000 imaginaire subsidie aan Al Kabir voor die taallessen compenserende neutraliteit zou zijn.

(De heer **LIMMEN**: Dat hoeft niet per definitie zo te zijn. Het zou wel gek zijn als je dat alleen maar zou doen bij een gemeenschap in Amsterdam en verder alle andere religieuze gemeenschappen anders zou behandelen. Daar gaat het om. Het is helemaal niet zo ingewikkeld. Wij zeggen: je moet religieuze gemeenschappen, of het nu gaat om de activiteit die ze verrichten of überhaupt om steun aan religieuze gemeenschappen, hetzelfde behandelen. Zo ingewikkeld is het niet. En dan kunnen we al die begrippen van compenserende, exclusieve en inclusieve neutraliteit overboord zetten.)

(De heer **VAN 'T WOUT**: Het kan wel en het is ook gewoon de praktijk in Amsterdam, en dat heeft niets met compenserende neutraliteit te maken. Compenserende neutraliteit draait om het ondersteunen van religies die in een achterstand verkeren. Dat is iets heel anders dan het aanbieden van taallessen. Hier heb je het over zakken met geld brengen aan religies, omdat ze - en ik ben benieuwd hoe je dat definieert - in een

achterstand verkeren. Dat is iets heel anders dan het aanbieden van taallessen, en daar is de VVD ook helemaal niet tegen.)

Als compenserende neutraliteit grote zakken geld brengen is aan religieuze organisaties in een achterstandsituatie, dan hebben wij dat in deze stad nog nooit gedaan. Dan heeft meneer De Wolf gelijk als hij zegt dat we voldoende hebben aan inclusieve neutraliteit. Dan heeft de burgemeester ruimte genoeg om dat beleid uit te voeren dat hij wil. Gefeliciteerd.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Alberts.

Mevrouw **ALBERTS**: Ik heb in het commissiedebat gezegd dat het goed is om een keer weer de puntjes op de i te zetten. Dat had zijn ontstaansgeschiedenis in, laten we zeggen, het gedoe van de laatste tijd. Het wrikte rond de Westermoskee, het wrikte rond Marhaba. Daarom was de notitie vanuit het college, van de burgemeester, verhelderend. Het college zegt namelijk te kiezen voor inclusieve neutraliteit en een enkele keer te willen compenseren. Dat was een glashelder geschrift, maar tegelijkertijd geeft het college al aan dat het toch niet netjes was zoals het rond de Westermoskee is gegaan. Ik heb dat geïnterpreteerd als zijnde excuses vanuit het college: dat gaan we niet meer doen. Mooi.

Destijds, in de tijd van de Franse Revolutie, is de scheiding van kerk en staat bedacht om de invloed van de kerk op de overheid weg te halen. Maar invloed gaat altijd twee kanten op. Je kunt ook invloed hebben van de overheid op de kerk. Dat is, denk ik, de discussie die we nu voeren. In hoeverre hebben wij door te doen zoals gebeurd is rond de Westermoskee, of zoals misschien zou gaan gebeuren rond Marhaba, geprobeerd om invloed in die kerkelijke organisatie te krijgen? Daar is mijns inziens ook de discussie omheen gekomen. Dat kan, maar daarover heb ik eigenlijk niet echt een standpunt gehoord van het college. Ik heb wel gehoord over de procedure rond de erfpachtconstructie van de Westermoskee, maar dat is van een andere orde dan het al dan niet invloed krijgen in een institutie. Daar wilde ik wel iets meer over weten. Ik heb ook in de commissie gezegd dat daar een spanningsveld is gecreëerd, want als je zegt aan inclusieve neutraliteit te doen, dan moet je alle schijn weglaten dat je wel geld geeft aan instanties die je gunstiger gezind zou zijn dan aan instanties die je minder gunstig gezind bent. Ik heb toen ook het voorbeeld aangehaald: gaan we bijvoorbeeld straks, omdat we die leuker vinden, de poldermoskee wel subsidiëren voor een goed gebouw en dat we niet helpen als straks Al Tawhid vraagt om een nieuw toilettenblok te realiseren of om de moskee te verfraaien, omdat Al Tawhid toch wat starder in de uitleg van de religie is. Over dat spanningsveld hebben we eigenlijk veel te weinig gehoord. Nu heb ik ook in de commissie gezegd dat voor ons de zogeheten inclusieve neutraliteit ook het uitgangspunt is, maar dat wij toch wel kunnen begrijpen dat er zich een situatie kan voordoen waarin we gaan compenseren. Toen heb ik gezegd dat we niet al te star moeten zijn in dat inclusief zijn: punt uit en we laten het erbij. Die starheid vind ik niet verstandig, maar in een andere situatie dan tot nu toe gebeurd is, moet het college die kwestie aan de raad voorleggen. Dat aan de raad voorleggen betekent dat je er dan van uit kunt gaan dat we hier een dwarsdoorsnede hebben van Amsterdam en namens die dwarsdoorsnede praten we. Dan kun je ook breeduit beslissen of we inderdaad gaan compenseren of niet. Dat is een punt.

Een ander punt is - dat is net ook aangehaald - dat in de stadsdelen deze kwestie zich ook kan voordoen, maar ik ga ervan uit dat we op dit onderdeel een stad zijn. Dat heb ik bij de discussie in de commissie niet zo naar voren gebracht, maar ik vind dus ook

dat het de opdracht is vanuit het college om in de stadsdelen dezelfde uitgangspunten te hanteren als wij hier in de centrale stad hebben afgesproken.

Ik heb deze dingen bij elkaar opgeteld en wil die ook graag aan de raad voorleggen. Ik heb een motie gemaakt waarin ik heel kort stel dat wij aan de ene kant zeggen: een heel starre houding vinden we onwenselijk. We blijven inclusieve neutraliteit als uitgangspunt hanteren, maar gaan we toch die grens over tot compenseren, dan overleggen we het met de raad. Het andere is dat de uitgangspunten en werkwijze voor de stadsdelen gelden. Ik kan me voorstellen dat deze glasheldere notitie door de hele raad gedeeld gaat worden en ik vermoed dat de burgemeester er ook blij mee is.

De **VOORZITTER** deelt mee dat de volgende motie is ingekomen.

81° Motie van het raadslid Alberts inzake de notitie Scheiding kerk en staat (Gemeentebld afd. 1, nr. 575).

Besluit:

- wanneer zich een uitzonderlijke situatie voordoet, er altijd een voorstel aan de raad wordt voorgelegd waarin uitgelegd wordt waarom het wenselijk is dat er van de inclusieve neutraliteit wordt afgeweken;
- de uitgangspunten en werkwijze ook gelden voor de stadsdelen.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan burgemeester Cohen.

Burgemeester **COHEN**: Deze notitie is opgesteld op verzoek van de raad om verheldering te brengen in de vragen rond de verhouding kerk en staat. Dat is wat we geprobeerd hebben en ik hoop dat deze notitie wat dat betreft een kader geeft. Dat lost niet alles op, want we zullen voortdurend weer voor nieuwe vragen komen te staan, maar dan zou deze notitie een kader moeten bieden waar we vervolgens verder mee kunnen gaan. Ik denk dat het op een aantal punten ook lukt. Als meneer Van 't Wout zegt dat ik als burgemeester de scheiding van kerk en staat wat minder absoluut wil maken, dan kunt u uit deze notitie lezen dat het dus niet het geval is, want er wordt hier betrekkelijk helder en duidelijk gezegd waar die scheiding van kerk en staat over gaat, namelijk dat de staat geen invloed moet hebben op de kerk en dat de kerk geen invloed moet hebben op de staat. Daar gaat het over en dat is een standpunt dat mij belangrijk lijkt, waar ik het volstrekt mee eens ben en dat ook zo moet blijven.

(De heer **LIMMEN**: Ik ben blij dat de burgemeester dat zegt, maar dat is toch een inzicht dat nu feitelijk is gekomen, terwijl Marhaba en wat mij betreft de Westermoskee voorbeelden zijn van waar het college er anders over heeft gedacht. Het stond toch expliciet in de stukken over Marhaba, dat het een rol moet spelen in de ontwikkeling van de West-Europese islam. Dat kunt u toch niet los zien van de inhoud van een dergelijke religie in Nederland?)

Ik zeg ook niet voor niets dat deze notitie voor ons allemaal verhelderend is geweest. Het is ook niet voor niets dat in de notitie staat - en dat hadden we ook al eerder gezegd, bijvoorbeeld ten aanzien van die Westermoskee, met name toen op een gegeven ogenblik niet helder was hoe die financiering in elkaar zat. Dus ik denk dat we daar allemaal wat aan hebben om dat te doen en dat verheldert dus ook. Dat geldt niet alleen voor het college. Dat geldt denk ik voor iedereen. Daar moeten we die notitie voor gebruiken. Ik denk dat het alleen maar verstandig is. Dus wat mij betreft blijft de scheiding van kerk en staat recht overeind staan. Het laat onverlet dat je vervolgens met dat begrip

neutraliteit in de hand verschillende kanten op kunt. Wat dat betreft is het grootste onderscheid dat er nog in zit het verschil tussen exclusieve neutraliteit en inclusieve neutraliteit. Ik vind het inderdaad ook wel mooi dat de heer Van 't Wout namens de VVD deze motie heeft ondertekend, waarmee hij uitdrukkelijk zegt dat hij die inclusieve neutraliteit omarmt. Ik ben het daarmee eens, dus wat mij betreft is het winst dat dat het geval is.

(De heer **VAN 'T WOUT**: De burgemeester doet alsof dat als een complete verrassing voor hem komt, maar ik heb in de commissie AZ allang gezegd dat wij de inclusieve neutraliteit beschouwen als de staande praktijk in Nederland en dat - hoewel we als VVD in deze discussie af en toe wel denken: hadden we dat in het verleden niet eens anders moeten regelen - wij dat op zich steunen. U presenteert het hier alsof het een soort ommezwaai is van de VVD, maar dat is zeker niet het geval.)

Ik beschouw dit niet als een ommezwaai. Zo hebt u het inderdaad ook gezegd, maar dat u vervolgens die motie op die manier ondertekent en u zegt dat dat het uitgangspunt is, is denk ik prima. Dus ik ben er blij om dat dat het geval is.

Maar dan gaat de discussie vervolgens nog over de vraag: wat moet je met de compenserende neutraliteit? Het college heeft in deze notitie gezegd dat wij als uitgangspunt nemen de inclusieve neutraliteit, maar dat wij het niet uitsluiten dat er omstandigheden kunnen zijn waarbij je een stapje verder zou moeten gaan. Daarvan, als ik het goed begrijp, zegt de heer Limmen: dat zouden wij ons ook een keer kunnen voorstellen, maar het is wel uitermate lastig om daar van tevoren allerlei duidelijke beleidslijnen over uit te zetten. Dat ben ik met hem eens. Dat is ook niet zo eenvoudig. Wat het college heeft gezegd - en in feite is dat ook wat mevrouw Alberts zegt, maar ik moet de motie nog een keer lezen - is: sluit dat ook niet uit. Als je het gevoel hebt dat je dat doet, dan moet je dat op een manier doen die voor iedereen volstrekt helder en duidelijk is. Daar moet je heel open over zijn en dat moet je elke keer als je dat doet aan de raad voorleggen om te vragen of de raad het ermee eens is of niet. Dat sluit de motie die zoals die door de heer De Wolf is voorgelegd niet uit. Die motie zegt dat het uitgangspunt de inclusieve neutraliteit is en daar is het college het van harte mee eens. Maar er zijn omstandigheden denkbaar waarbij je een stapje verder wilt gaan en als dat zo is, college, leg dat dan voor aan de raad en de raad zal daar wel iets over zeggen.

(De heer **LIMMEN**: Om het duidelijk te maken: het verschil zit wat dat betreft in de positie. De burgemeester zegt dat gelijke monniken, gelijke kappen het uitgangspunt is, maar als zich bepaalde omstandigheden voordoen, dan doen we voor deze of gene gemeenschap een stapje extra en dat moet kunnen. Zo heb ik u in ieder geval verstaan. Wij zeggen nadrukkelijk: dat laatste moet je niet doen, want dat laatste is precies het punt waarop het is misgegaan in het geval van de Westermoskee. We dachten destijds allen: dit is de toekomst, dit gaat mooi en we lopen daar een stapje extra. Dat is het verschil. Voor het overige vind ik de interpretatie die u geeft aan de motie aanleiding om daar straks nog wat verder over door te praten.)

Er is een punt waarover ik misschien van mening verschil met de motie van de heer De Wolf en dat zit hem in dat gedachtestreepje waar hij iets zegt over de compenserende neutraliteit. Hij zegt dat het niet congruent is met inclusieve neutraliteit. Vanzelfsprekend is het niet congruent, in de zin van dat het niet hetzelfde is. Maar het gaat wel over neutraliteit. Neutraliteit betekent in dit opzicht neutraliteit ten opzichte van een godsdienst. Dus er kunnen overwegingen zijn die niet te maken hebben met de

inhoud van een godsdienst, dat je zegt: hier zou - en dan gaat het over een bepaalde godsdienst en zo staat het ook in de notitie – je kunnen zeggen dat je in deze omstandigheden, gezien de positie van die bepaalde godsdienst, van de mensen die het betreft, een stapje extra zou moeten zetten. Als dat het geval zou zijn, dan moet je niet zeggen: dat hebben we afgesproken, maar dan moet je zeggen: hier is een voorstel en dan moet je dat ook beredeneren en voorleggen aan de raad.

(De heer **DE WOLF**: Laat ik er helder over proberen te zijn. Ik denk dat wat de burgemeester zegt op zichzelf juist is, maar niet het standpunt is dat ik in de motie heb proberen neer te leggen. Waar het over gaat, is dat er natuurlijk bijzondere omstandigheden kunnen zijn waaronder je besluit om iets te doen of te laten. Dat kan. Dat moet je ook beargumenteren en wat mij betreft, moet je dat ook altijd eerst doen, vanuit een neutraal opererende overheid. Ik denk dat we het daarover eens zijn. Ik denk dat de raad er heel verstandig aan doet om een uitgangspunt neer te leggen waarbij hij dat vastlegt, ook als raad, want de raad neemt geen besluit over de notitie van het college. Dat punt moet helder zijn en blijven. Dan zal er, denk ik, op een aantal punten verschil van mening kunnen bestaan met het college als het college voorstellen zou doen om daar ten principale te zeggen: dan compenseren we. Meningsverschillen kunnen bestaan. Ik denk zelf, in de praktijk, als je van die principiële kant uitgaat, dat het ontzettend meevalt, omdat heel veel dingen zo geregeld kunnen worden dat het past. Het gaat altijd om de voorwaarden van de dingen waaronder dingen worden aangepakt. Ik denk dus dat we wat dat betreft niet echt heel ver van elkaar zitten, maar dat de raad principieel vasthoudt aan het punt dat beleid in eerste instantie gestoeld moet zijn op inclusieve neutraliteit.)

Zeker. Twee opmerkingen daarover. Uitgangspunt is inclusieve neutraliteit. Daarbij is het zelfstandig naamwoord neutraliteit. Dat moet je niet vergeten. Als deze motie nu zegt: wij gaan uit van die inclusieve neutraliteit, dan begrijp ik dat. En ik lees deze motie wel zo dat je daarmee het college de mogelijkheid geeft om als het college vindt dat er een voorstel zou moeten komen waarin naar het oordeel van het college sprake is van net iets verder dan die inclusieve neutraliteit, dat de raad dan niet zegt dat het compenserende neutraliteit is en er dus niet over wil praten en het niet wil doen. Als de raad zegt: we gaan erover praten en we zullen er beredeneerd een besluit over nemen, dan vind ik dat prima. En dat is ook precies wat deze notitie, wat mij betreft, op dit punt heeft bedoeld.

(De heer **DE WOLF**: Ik heb aangegeven waar mijns inziens het verschil zit. Ik ga natuurlijk niet als raad zeggen dat het college geen voorstellen aan de raad kan doen. Zo zit dat niet in elkaar. Het college doet voorstellen aan de raad, de raad discussieert en besluit. Dat is in essentie wat de burgemeester zegt. Ik denk ook dat we daaraan moeten vasthouden, want anders zou het onwerkbaar worden. Als het college voorstellen doet, dan doet het voorstellen. Het college weet nu op zijn minst dat er voor een vrij groot deel van de raad een soort principieel uitgangspunt ligt dat is verwoord in de motie.)

Ik lees de motie echt zo: het is uitgangspunt en dat betekent dus ook dat er uitzonderingen kunnen zijn. Wat ik belangrijk vind, is dat hier nu niet wordt vastgelegd wat de raad daarvan zegt. Dit is een stap verder en dus praten we er verder niet over, want dat hebben we afgesproken. Als dat zo is, vind ik dat prima, want ik vind dat debat juist hier moet plaatsvinden.

(De heer **MANUEL**: Uw verhaal is duidelijk en volgens mij zitten we op een lijn, maar ook in het voorkomende geval dat het college voorstelt om een stapje extra te zetten voor een bepaalde organisatie is het natuurlijk zo dat dat stapje extra ook openstaat voor andere organisaties, mochten die daarvan gebruik willen maken. Dat zegt u toch eigenlijk ook? In dat geval bent u het weer eens met de heer De Wolf.)

Dat zou heel goed kunnen. Alleen dat soort omstandigheden doet zicht vaak niet op hetzelfde moment voor en dat betekent dat je op een gegeven ogenblik een besluit moet nemen en dat je op dat soort punten inderdaad het verschil zult moeten maken. Maar dat is iets wat deze raad eigenlijk iedere dag doet: verschil maken. Dus dat zou je hier ook moeten doen omdat je daar in heel veel gevallen van zegt: wij maken de verschillen volgens die en die beleidslijnen. Het is nogal logisch, maar er zijn ook omstandigheden mogelijk waarvoor het niet zo eenvoudig is om daar al van tevoren beleidslijnen voor te bepalen. Dat is hier ook het geval. Dus is het verstandig om daar die mogelijke uitweg voor zeer bijzondere gevallen te houden. Dat is wat wij hebben geprobeerd om in die notitie neer te leggen en dat is de reden ervoor dat ik met deze argumentatie ook heel goed kan leven met de motie van de heer De Wolf.

Dan kom ik bij de motie van mevrouw Alberts. Ik geloof inderdaad, zoals zij dacht, dat ik daar goed mee kan leven. Ik denk ook dat het van belang is – en deze notitie hebben we ook al besproken met de stadsdelen – om dat ook met die stadsdelen te bespreken en te zeggen dat het wel heel goed zou zijn om daar met elkaar deze werkwijze aan te geven. Ik ontkom er toch niet aan om iets te zeggen over Youth for Christ. Ik weet niet of ik het eens ben met het standpunt dat mevrouw Sargentini daarover heeft ingenomen. Ik ben ook wel benieuwd om van andere leden van de raad te horen wat die ervan vinden. Er is een aanbesteding geweest. Er is een aantal criteria opgesteld. Blijkbaar voldoet deze organisatie daar het beste aan. Dan zou ik niet zo goed weten waarom je dat niet op die manier zou moeten doen. Het wordt iets anders als op een gegeven ogenblik zo'n organisatie daarmee ook haar religieuze aspecten laat doorwerken in het beleid, op een manier die ertoe leidt dat je zegt: de enige manier waarop je een behoorlijk mens kunt worden is op deze manier, en dat kan niet. Ik vind dat je daar rekening mee moet houden. Maar ik zie niet heel erg veel verschil met bijvoorbeeld de manier waarop ook door u subsidie wordt gegeven aan het Leger des Heils in omstandigheden waarin het Leger des Heils, wat mij betreft, voortreffelijk werk doet in de binnenstad. Ik vind dat wel een belangrijk punt om straks wat over in tweede termijn te horen van de verschillende fracties.

(De heer **LIMMEN**: Ik wil graag een korte schorsing)

De **VOORZITTER** schorst de vergadering.

De **VOORZITTER** heropent de vergadering.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Van 't Wout.

De heer **VAN 'T WOUT**: Het was een, zoals dat in religieuze kringen ook wel gebeurt, intensieve tekstexegese, die we moesten hebben. We lijken eruit te zijn. De heer De Wolf, de heer Limmen en ik hebben onze motie iets aangepast. Wellicht dat het wat meer helderheid zal scheppen.

De motie-De Wolf c.s. (Gemeenteblad afd. 1, nr. 574), ingetrokken zijnde, maakt geen onderwerp van behandeling meer uit.

De **VOORZITTER** deelt mede dat is ingekomen:

82° Motie van het raadslid De Wolf c.s. (Gemeenteblad afd. 1, nr. 468)

Besluit:

Dat voor beleid en handelen van het Amsterdamse stadsbestuur ten aanzien van religieuze en levensbeschouwelijke groepen en organisaties het beginsel van de inclusieve neutraliteit uitgangspunt is, en dat compenserende neutraliteit daarmee geen uitgangspunt van beleid is.

De motie maakt deel uit van de beraadslaging.

De **VOORZITTER** dringt erop aan om alle bijdragen te richten op de besluitvorming rond de beide moties.

De heer **DE WOLF**: In het debat dat we net gehad hebben, lijkt het erop alsof er, herhaald en herhaald, een discussie ontstaat over de motie, die door de VVD, het CDA en de PvdA is ingezet. Het lijkt alsof er rekelijker over kan worden gesproken dan misschien toch de bedoeling is van de motie. Ik denk dat het niet verstandig is. Dan wordt het een motie voor elk wat wils en men grabbelt wat en dan wordt ook het principiële karakter van het debat als het ware weggenomen. Het lijkt mij geen goed uitgangspunt als de motie onduidelijk zou zijn over in ieder geval de moeite die mijn fractie heeft om neutraliteit zo geïnterpreteerd te zien als ware gecompenseerde neutraliteit wel mogelijk. Dat is niet het geval. Wij vinden dat je als raad helder moet zijn over het uitgangspunt waarlangs je toetst. Ik zeg niet dat het college geen voorstellen mag doen. Het college mag altijd voorstellen doen. Het gaat er mij om - en ik zei dat aan het eind van mijn interruptie in eerste termijn - dat helder moet zijn wat de raad zelf als toetsingskader neemt. Ik denk dat het inclusieve neutraliteit is en dat het niet compenserende neutraliteit is. Laten we daar helder over zijn, anders wordt het allemaal veel te ingewikkeld en veel te onduidelijk. Dat is, ook naar religieuze organisaties en groepen toe, onjuist. Men moet weten waar men in dat verband aan toe is. Dat maakt dat ik het voorstel doe, samen met de heren Limmen en Van 't Wout uiteraard, om het besluit iets uit te breiden en daar het volgende aan toe te voegen, na 'uitgangspunt is': 'En dat compenserende neutraliteit daarmee geen uitgangspunt van beleid is'.

(De heer **MANUEL**: Dan kan het college dus inderdaad nog met een voorstel komen dat te vatten zou zijn onder compenserende neutraliteit en dat wordt dan op zichzelf beschouwd en het zou nog steeds door de PvdA kunnen worden aangenomen.)

Elk voorstel van het college aan de raad wordt door de PvdA op zichzelf beschouwd. Het college kent het uitgangspunt van deze fractie dat compenserende neutraliteit geen uitgangspunt is.

(De heer **MANUEL**: Het is geen uitgangspunt, dat is duidelijk. Dat standpunt geldt volgens mij ook voor alle andere partijen in deze raad. Maar het is wel mogelijk om met een voorstel te komen dat te vatten valt onder compenserende neutraliteit. Dat wordt op zichzelf gewogen en kan door de PvdA nog steeds worden omarmd.)

Ik heb al antwoord gegeven. Elk voorstel van het college dat aan deze raad wordt gedaan, wordt natuurlijk gewogen door deze raad en natuurlijk ook door de fractie van de PvdA.

(De heer **MANUEL**: Het is dus niet zo dat de PvdA zich voorbehoudt elk voorstel dat te vatten zou zijn onder compenserende neutraliteit af te wijzen?)

Ik ga ervan uit dat het college kennis heeft genomen van het besluit van de raad, als dit het besluit van de raad mag zijn, en dat het daarmee nadrukkelijk rekening houdt.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Van 't Wout.

De heer **VAN 'T WOUT**: Ik heb in de schorsing geprobeerd om het Sargentini-criterium te hanteren bij deze motie, namelijk dat die motie zo geslepen is dat het zeker is dat GroenLinks, D66 en SP tegen deze motie zouden stemmen. Zo moet u haar ook nadrukkelijk lezen. Deze motie, en dat is niet persoonlijk bedoeld, moet recht doen aan de verschillen van de politieke opvattingen die in het debat tijdens de vergadering van de commissie AZ heel duidelijk naar voren zijn gekomen. Zo moet u deze motie lezen. Deze motie is een vertaling van de inbreng van de PvdA, het CDA en de VVD in dat debat en bevestigt die. Laten we er nu mee ophouden om te proberen die motie helemaal kapot te maken, want dan maken we het voor onszelf alleen maar onduidelijker. Dus als u de motie gewoon zo leest, stem dan tegen! Dat zal ik niet graag zeggen over mijn eigen motie.

De **VOORZITTER** geeft de burgemeester het woord.

Burgemeester **COHEN**: Wat gebeurt er als die partijen voor die motie stemmen?

De heer **VAN 'T WOUT**: Dan verwijt ik hun een draai ten opzichte van hun inbreng in de commissie AZ.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Limmen.

De heer **LIMMEN**: Ik denk dat het heel belangrijk is dat de motie is verduidelijkt. Ik denk ook dat het heel belangrijk is wat de heer De Wolf daarover heeft gezegd. Het valt heel kort als volgt samen te vatten: nu moment dat het college komt met voorstellen die naar mening van partijen die de motie ondersteunen te categoriseren vallen als een voortvloeisel van compenserende neutraliteit, dan zegt de raad 'nee'. Dat is wat er staat in de motie en dat is heel erg klip-en-klaar. Wat dan het verschil is op dat moment en hoe we dat definiëren, daarover kunnen we een discussie met elkaar hebben. Dit is het principiële standpunt dat we hier met elkaar neerleggen. Ik vind het een heel zuivere en duidelijke conclusie.

(Mevrouw **SARGENTINI**: Wie is wij? Zijn wij het CDA of zijn wij de partijen die het collegevoorstel afwijzen: het CDA, de VVD en de PVDA? Ik heb de heer De Wolf niet horen zeggen dat het voorstel van het college dat neigt naar compenserende neutraliteit per definitie zou worden afgewezen.)

Als ik aangeef dat ik het heb over 'wij' bij de motie, dan spreek ik niet in majesteitsmeervoud in die zin dat wij het CDA zo groot achten, maar dan heb ik het natuurlijk over de ondersteunende partijen. Hiermee wil ik duidelijk proberen te maken wat de principiële grens is. In plaats van dat mevrouw Sargentini nu op de letter en komma zit te kijken of ze ergens nog een centimeter licht neer kan zetten, zou ik het gewoon op prijs stellen dat u gewoon principieel reageert op wat er voorligt en gewoon inhoudelijk wordt. Dat vind ik echt.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Manuel.

De heer **MANUEL**: Ik heb de accentmotie (nr. 468) nog niet gekregen, maar de overwegingen blijven gelijk, zo heb ik begrepen. Het besluit wordt dat inclusieve neutraliteit het uitgangspunt is en dat compenserende neutraliteit niet het uitgangspunt is, maar dat het wel mogelijk blijft, zoals de heer De Wolf zegt. Dus ik moet de heer Van 't Wout teleurstellen: ook D66 blijft nog steeds voor deze motie. Wij zullen voor deze motie stemmen, want er is in wezen niets veranderd aan deze motie.

De burgemeester vroeg een reactie van de partijen over het welzijnswerk dat in De Baarsjes misschien uitgevoerd gaat worden door de organisatie Youth for Christ. Ik sluit me aan bij de woorden van mevrouw Sargentini dat kennelijk in het bestek, want er is natuurlijk een aanbestedingsprocedure geweest, iets ontbroken heeft en dat daarmee De Baarsjes nu opgezadeld zit. D66 zou dit liever in deze constructie zo niet zien.

Ten slotte, ik heb ook nog een kort punt aangeroerd over de scheiding tussen de benoemde burgemeester en de politiek gevoelige kwesties. Daarop heeft geen enkele partij gereageerd. Dus het blijft een uniek punt voor D66.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Sargentini.

Mevrouw **SARGENTINI**: Laat ik even beginnen met Youth for Christ. U vergelijkt Youth for Christ met het Leger des Heils. Dat heb ik zelf ook gedaan. Ik vind het een ingewikkelde vergelijking, maar ik vind het toch wat anders. Het Leger des Heils biedt diensten aan die overigens door anderen ook aangeboden worden. Ik waardeer die diensten ook enorm. Daarover is geen twijfel mogelijk. Ik vind het wat anders als het hier gaat over opvoedingsondersteuning, want dat is het natuurlijk grotendeels: algemeen jeugdwerk in een stadsdeel, opvoedingsondersteuning, die voor iedereen zou moeten gelden. Dan vind ik Youth for Christ, die inderdaad zegt in De Baarsjes het christendom buiten te laten, niet geloofwaardig. Het is een algemeen uitgangspunt van die organisatie om jongeren dichter bij Jezus Christus te brengen en men heeft ook werknemers die (nu in ieder geval nog wel want ze zeggen dat ze ook anderen gaan aannemen) allen die zending in zich hebben. Ze zijn overtuigd christen en ze willen zenden. Is dat goed voor die jongeren in De Baarsjes? Ik wil niet dat ze een homoseksuele jongere die misschien nog uit de kast moet komen, tolereren, maar ik wil dat ze die jongen omhelzen en zeggen: "Jij bent hier hartstikke welkom." Dat is echt wat anders dan: "Het kan vriezen, het kan dooien, maar iedereen heeft zijn plekje." Je wilt mensen ook empoweren door algemeen jongerenwerk. Ik vind het dus heel onverstandig dat Youth for Christ het algemeen jongerenwerk gaat doen in De Baarsjes. Ik denk dat De Baarsjes in een vervelende situatie zit en dat het echt een foutje is geweest in de aanbesteding.

Even terug naar de exegese, want dat is het intussen wel geworden. Ook ik ga de VVD teleurstellen - en dan mag u mij best voor draaikont uitmaken hoor - als ik een motie steun van drie partijen die elkaar hierin vast willen houden, maar eigenlijk toch bezig zijn om de PvdA bij te staan in het zoeken naar een uitweg in hun stevige opinie bij de commissie AZ van een paar weken geleden en hun zoektocht nu om toch de burgemeester tegemoet te komen. Dan vind ik dat het uitgangspunt inclusieve neutraliteit is en dat compenserende neutraliteit dus geen uitgangspunt is een verschrikkelijk logisch gevolg op de helft van de zin. "Compenserende neutraliteit is daarmee geen uitgangspunt van beleid", zegt nog niet zoveel, want we gingen inderdaad uit van het uitgangspunt inclusieve neutraliteit. De burgemeester en het college hebben de ruimte om ons

voorstellen anderszins te doen. Daarbij zit er al licht tussen de interpretatie van de heer De Wolf en de heer Limmen. Mag ik misschien mijn eigen exegese toepassen?

(De heer **DE WOLF**: Er is uiteraard in de PvdA-fractie een serieus debat gevoerd over deze kwestie, daarover geen misverstand. Het is niet zo dat er discussie zou zijn over inzetten. De inzet van het debat was hoe je met dit soort vraagstukken om moet gaan. De inzet was dus niet hoe je soepeltjes langs alle principiële punten kunt zeilen zonder dat je zelf er nadrukkelijk uitspraken over doet, zoals GroenLinks dat in de commissie AZ gedaan heeft. Het ging er juist om te proberen zo helder mogelijk te krijgen wat je als lokaal bestuur vanuit een principieel standpunt kunt doen in deze kwestie en wat het in de praktijk betekent voor beleid en beleidsuitvoering van het stadsbestuur. Daar ging het om. Dus ik vind de benadering die GroenLinks in dit verband nu neemt op zijn minst merkwaardig. Ik beschouw - om de heer Van 't Wout dan maar te citeren - de steun van GroenLinks aan deze motie, zo die er komt, als een werkelijke ommezwaai. Er is in de commissie AZ nadrukkelijk iets anders gezegd dan wat nu op tafel ligt. Het is volstrekt helder dat hier een motie ligt die, juist door de manier waarop we erover spreken en door de manier waarop we erover kunnen besluiten, duidelijk maakt dat er een grens is en dat we met die grens natuurlijk aan de slag kunnen.)

GroenLinks heeft zich in de commissie en hier uitgelaten voor compenserende neutraliteit, omdat wij willen dat je alle mogelijke instrumenten kunt gebruiken om mensen te helpen emanciperen. Dat het afgedaan wordt als een weinig principieel standpunt laat ik aan de heer De Wolf. Waar partijen hier dus zoeken naar een ruimte om zich af te zetten richting het college en die ruimte eigenlijk niet willen benutten, dat is meer een tekstueel afzetten, wat zeker geldt voor de Partij van de Arbeid, terwijl het in de praktijk wat anders is. Dat de conclusie daarbij wordt dat die partij die zich vanaf het allereerste moment zo getoond heeft dat het het college steunt een principiële draaikont wordt, vind ik een beetje gek.

(De heer **VAN 'T WOUT**: Ik kan me niet aan de indruk onttrekken, mevrouw Sargentini, dat u - en ik weet niet waarom u dat doet - ervoor probeert te zorgen dat dit debat maar geen uitkomst krijgt. Er is al drie keer duidelijk aangegeven dat deze motie een weerslag is van de discussie in AZ. Het lijkt erop dat, hoe we het ook formuleren, u gewoon niet zo'n motie wilt zien. Ik snap dat niet. Het geeft juist helderheid. U vervuilt het debat hiermee door continu niet mee te willen in de uitleg van deze motie.)

Als de heer De Wolf hardop zegt wat de heer Limmen zegt, namelijk dat de interpretatie van deze motie betekent dat per definitie voorstellen van het college die iets suggereren richting compenserende neutraliteit in deze raad worden afgewezen, niet zozeer om de inhoud maar omdat het om het feit dat het om compenserende neutraliteit gaat, als de heer De Wolf dat zou zeggen, dan heeft de heer Van 't Wout absoluut zijn zin, want dan zou GroenLinks zich in die motie niet kunnen vinden.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Alberts.

Mevrouw **ALBERTS**: Eerst wil ik het antwoord geven op de vraag over Youth for Christ. Er wordt nu gezegd dat het een aanbesteding was en dat er criteria aangelegd waren, maar ik denk dat als het gesprek zo is geweest zoals ik voorstel in mijn motie, namelijk dat de portefeuillehouders uit de stadsdelen met elkaar over dit onderwerp

praten, dan denk ik dat er andere criteria waren aangelegd. Ik vermoed niet dat Youth for Christ dan door de aanbesteding was gekomen. De vergelijking met het Leger des Heils wil ik ook nog iets anders maken dan mevrouw Sargentini doet. Het is ook historisch zo gegroeid. Wij zijn als subsidiërende gemeente later aangehaakt bij iets wat al bestond. Dus de gemeente heeft van een soort infrastructuur gebruikgemaakt en dat is zo verder ontwikkeld. Dat vind ik niet zo'n gelukkige vergelijking tussen het Leger des Heils en Youth for Christ.

Dan wil ik het hebben over de motie. Ik moet u teleurstellen. Deze motie is zo warrig, breed, rammelend en ruim dat wij die ook kunnen steunen, want de motie is volledig in lijn met mijn betoog. U zegt het debat scherp te willen hebben. Dan zou er in de motie moeten staan nooit te gaan compenseren of er staat toch een deur op een kier. Volgens mij is de interpretatie van de VVD en het CDA om nooit te compenseren en zegt de PvdA dat de deur op een kier staat. Dan is er een gigantische verwarring gaande, want dan kan iedereen er zich bij aansluiten en heb je dus niets. Dat de deur bij de PvdA op een kier staat, betekent dat ze eigenlijk het college niet wil afvallen en ze gaat er daarom maar omheen interpreteren, een ander woord voor exegese. Waarom blijft ze met de verwarring zitten? Ik heb een vrij heldere motie volgens mij, want die zegt: inclusieve neutraliteit is uitgangspunt en de deur op een kier, zoals meneer De Wolf wil, zit er ook in. Het wordt nog een keer onderbouwd door het college bij afwijking. Kortom: er is geen discussie over mogelijk. Het verhaal over de stadsdelen zit in het verhaal van het portefeuillehoudersoverleg. Dan gaan we het er nog eens met elkaar over hebben, want het moet niet zo zijn dat in het ene stadsdeel zus en in het andere stadsdeel zo gehandeld wordt. Dat schept ook verwarring. Volgens mij is het zo klaar als een klontje en hoeven we ook niet te schorsen, want alles wat u wilt, zit erin.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan burgemeester Cohen.

Burgemeester **COHEN**: Ik herinner mij dat er, ik geloof in de jaren twintig van de vorige eeuw, een ernstig debat heeft plaatsgevonden binnen een onderdeel van een onderdeel van een onderdeel van de christelijke kerk, waarbij het ging over de vraag of de slang wel of niet heeft gesproken. Hier is het een beetje de vraag of de heer De Wolf wel heeft gesproken. Ik heb de heer De Wolf gehoord en met name ook in het antwoord op de heer Manuel, waarbij hij zegt dat het college met voorstellen kan komen en dat hij daar buitengewoon kritisch op zal reageren. Zo heb ik dat verstaan. Wij zullen voor onszelf ook buitengewoon kritisch zijn voordat we met dergelijke voorstellen komen en we zullen dat zien. Op die manier begrijp ik het heel goed als de gehele raad deze motie aanvaardt.

Ik moet nog een opmerking maken over het tweede onderdeel van de motie van mevrouw Alberts of die uitgangspunten en werkwijze ook gelden voor de stadsdelen. Ik denk dat de intentie daarvan duidelijk is, maar wij kunnen dat hier zo niet besluiten, omdat dat in strijd is met de regels die we hebben. Maar als het erom gaat dat u zegt: wij bespreken het met de stadsdelen en het is goed om het op die manier te doen, dan kan dat.

(Mevrouw **ALBERTS**: De uitleg is zo, ja.

De heer **LIMMEN** vraagt om schorsing.

De **VOORZITTER** schorst de vergadering.

De **VOORZITTER** heropent de vergadering.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Limmen.

De heer **LIMMEN**: Het was een nuttige schorsing. Er is verder niets over te zeggen.

De discussie wordt gesloten.

Aan de orde is de stemming over de motie-De Wolf c.s. (Gemeenteblad afd. 1, nr 468).

De motie-De Wolf c.s. (Gemeenteblad afd. 1, nr. 468) wordt met zitten en opstaan aangenomen.

De **VOORZITTER** constateert dat de motie-De Wolf c.s. (Gemeenteblad afd. 1, nr. 468) met algemene stemmen is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over de motie-Alberts (Gemeenteblad afd. 1, nr 575).

De heer **DE WOLF** (stemverklaring): Wij zullen deze motie niet steunen, om twee redenen. De eerste en belangrijkste reden is dat de stadsdelen gaan over waarover zij gaan en dat wordt hier ter discussie gesteld. Ik denk dus niet dat we dat moeten doen. De tweede reden is dat ik denk dat met de eerste motie het eerste besluit in deze motie eigenlijk niet meer kan. Dus vandaar dat wij daar tegen zullen zijn.

De motie-Alberts (Gemeenteblad afd. 1, nr. 575) wordt met zitten en opstaan verworpen.

De **VOORZITTER** constateert dat de motie-Alberts (Gemeenteblad afd. 1, nr. 575) verworpen is met de stemmen van GroenLinks, SP en D66 voor.

De **VOORZITTER** constateert dat de raad de notitie Scheiding kerk en staat heeft beschouwd.

De **VOORZITTER** deelt na het raadplegen van de vergadering mee dat eerst de Woonvisie in eerste termijn wordt behandeld. Daarna zal een onderwerp in beslotenheid aan de orde komen, waarna 's avonds andere punten worden afgehandeld.

20.

Voordracht van het college van burgemeester en wethouders van 22 april 2008 tot vaststelling nota Wonen in de metropool, Woonvisie Amsterdam tot 2020 (Gemeenteblad afd. 1, nr. 516)

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Bakker.

De heer **BAKKER**: Ik ben bang voor een wat rommelig einde van deze vergadering, maar dat terzijde. Ik ga toch gewoon maar mijn verhaal houden, al zal ik het indikken. Laat ik beginnen met wat hulde te brengen aan het CDA en de VVD, want waar deze partijen vroeger geen grote rol voor de overheid zagen weggelegd voor de volkshuisvesting, hebben zij zich nu tijdens de commissiebehandeling buitengewoon

duidelijk uitgesproken voor veel betrokkenheid van de overheid bij het woonbeleid, en zelfs een extra doelgroep geaccepteerd. Dat beschouw ik maar als pure winst. Terwijl mevrouw Dekker natuurlijk nog heel ander dingen wilde. Nu nog wat zakken met geld erbij.

(Mevrouw **BUURMA-HAITSMA**: Kunt u iets duidelijker zijn over uw inleiding? Over welke groepen hebt u het? Wij hebben nooit iemand uitgesloten.)

Ik zeg niet dat u iemand hebt uitgesloten, maar u was altijd voorstander van een terugtrekkende overheid, die zich zo min mogelijk met volkshuisvestingsbeleid moest bemoeien maar alleen voor de groepen die het echt nodig hadden. En nu vindt u dat de overheid zich er weer iets meer mee mag bemoeien. Prima.

Ik ga verder. Het is dus een van de kenmerken van de Woonvisie dat er een doelgroep bij is gekomen; op zich terecht en ik kom er straks nog even op terug. De grote concrete afspraken zijn gemaakt over bouwen in de stad. Die discussie hebben we gehad en die wil ik ook niet overdoen, maar wel met inachtneming van wat ik toen heb gezegd. We wippen we nu naar een horizon verder en de evaluatie komt nog. Ik denk dat dat een belangrijk moment is in de afspraken. Kunnen we daar echt iets mee? Ik wil dat wel even van de wethouder weten. Ik neem aan dat wat daar uitkomt ook nog invloed kan hebben op hoe we nu verder moeten met de Woonvisie, want dat is nog even afwachten en gebaseerd op aannames. Dat is een belangrijk punt voor ons.

En dan de Woonvisie zelf. Die gaat over pak 'm beet 380.000 woningen en daarin gaan wij zeven ambities proppen. Dat is krap. Maar de vraag is: is dat nu echt nodig, want als we de stadsregio erbij betrekken, gaat het over zo'n 640.000 woningen, en als we echt metropolitaans gaan denken – de Woonvisie heet Wonen in de metropool – dan gaat het over 980.000 woningen. Dan komen die ambities ineens in een wat ruimer jasje te zitten. Ik zal het woord 'flodderjurk' niet meer gebruiken. Er is niets mis met die ambities op zich. Trouwens, het is natuurlijk ook de kracht van Amsterdam dat er veel kan en dat er van alles door elkaar loopt te klossen. En dat willen we zo houden en naar mijn idee spreekt die Woonvisie dat ook uit, dus prima, maar de vraag is of er ook een prioriteit in zit. Voor mij wordt het niet helemaal helder. Aan de ene kant erken ik dat Joop de loodgieter, het lage middeninkomen, ook een plaats moet vinden in de betaalbare voorraad en aan de andere kant gaat het om het doen van woningen uit diezelfde betaalbare voorraad in de vrije verkoop voor mensen die wel die koopwoning zouden kunnen betalen. Daar zit een spanning in. Je kunt met de betaalbare koopwoning uit die voorraad een keer mensen blij maken en daarna is het natuurlijke een onderdeel van de vrije markt geworden en worden er aardige winsten geboekt. Dat is een trucje dat je maar een keer kunt uithalen en wat ons betreft moet je daar buitengewoon voorzichtig in zijn. Je moet juist kijken naar die alternatieven die er zijn, zoals de maatschappelijk gebonden eigendom.

Het andere punt dat mij in de commissiebehandeling ook nog niet duidelijk is geworden (het is jammer dat wethouder Van Poelgeest er nu niet is) is of de emancipatiestad van de Woonvisie nu ook de emancipatiemachine is. Wethouder Van Poelgeest zegt: "Joep de onderwijzer mag in Purmerend gaan wonen en daar komt gewoon een nieuwe Joep voor terug; de middengroep blijft vrij constant. Het is dus niet zo erg dat er mensen uit de stad vertrekken, want er komen nieuwe mensen in en die ontwikkelen zich: de emancipatiemachine." Maar deze wethouder zegt: "Nee, Joep de onderwijzer is het cement van Amsterdam. Die mag niet weg, het is heel slecht voor de stad als hij weggaat." Wat is het nu: hom of kuit? Is het de machine of de emancipatiestad?

(De heer **VAN DE MEER**: Meneer Bakker, bent u het er met me over eens dat die twee zaken elkaar niet per se uitsluiten, dat het zo kan zijn

dat je de emancipatiemachine tot uiting laat komen, dus dat mensen uit de stad kunnen omdat het in hun woonwens en in hun levensloop een goede start kan zijn, maar dat je daarnaast ook de ruimte kunt creëren voor mensen die in de stad willen blijven om ook in de stad te kunnen blijven?)

Als u het zo uitlegt, dan kan dat, maar ik proef ook een beetje - en de wethouder moet dat maar corrigeren als ik dat verkeerd zie - dat er toch wel een fixatie is op vasthouden, vooral. Purmerend is ook vlakbij Amsterdam en hoort zeker bij de metropolitane regio. Haarlem is ook een geliefd woonoord voor Amsterdammers. Daar moeten we niet krampachtig over doen.

(De heer **VAN DE MEER**: Volgens mij zit alleen in de titel van de Woonvisie al de gedachte dat het emancipatiemachine-idee ook is verwerkt in deze Woonvisie en dat dat dus een combinatie is van deze twee zaken.)

De wethouder moet maar uitleggen hoe hij het ziet. Ik bemerk dus die twee tegenstellingen wel. Ik ben benieuwd naar het antwoord.

Ik was gebleven bij de hom of kuit. Wat ook van belang is - en wat een beetje ondergesneeuwd is in de visie is de bestaande voorraad en dat is van buitengewoon groot belang - is dat de meeste mensen gewoon wonen in de bestaande voorraad en dat je daar dus goed mee moet omgaan. Effectieve benutting is van groot belang en onderhoud is ook buitengewoon belangrijk. Ik hoop dat de discussie die we nu voeren over de stedelijke monumentwaardigheid van de Westelijke Tuinsteden ertoe leidt dat we daar zorgvuldiger met de voorraad omgaan. Ik hoop ook, gezien de dreigende crisis op de bouwmarkt, waar al verhalen van zijn, dat we zorgvuldiger omgaan met slopen en dat we die afweging veel kritischer gaan maken. Maar goed, dat is afwachten.

Een ander punt is het onderhoud van de bestaande voorraad. Daarvoor is buitengewoon weinig aandacht. Vroeger was het echt de particuliere huizenbezitter die je kon herkennen, maar nu zijn het ook corporaties die steken laten vallen. Ik denk echt dat er veel meer aandacht moet geschonken worden aan het aanschrijfbeleid. Collega Hauet gaat daarover een motie indienen, die ik van harte heb ondertekend. Graag heb ik commentaar van de wethouder over het aanschrijven, want ik vraag mij af of het instrument eigenlijk nog wel gehanteerd wordt.

Ik doe de vreugdevolle constatering dat ondanks het feit dat alle grote musea gesloten zijn, er altijd gegraven lijkt te worden, Ajax al jaren geen kampioen meer geworden is, Amsterdam toch nog steeds een ontzettend populaire stad is om te wonen. Ik denk dat dat een goed iets is voor Amsterdam, wat tegelijkertijd het probleem met zich meebrengt, een soort luxeprobleem, dat de druk op de bouwmarkt enorm is en alleen maar groter zal worden, gezien de bouw van dit moment. Volgend jaar zal het nog ingewikkelder worden. Dat maakt dat de visie - en dat is vaak zo met visies - onderhevig zou kunnen zijn aan erosie, zeker aan de ruimte die de wethouder meent te zien in verkoop uit een betaalbare voorraad. Ik denk dat het juist ook een grote schat kan zijn van Amsterdam dat wij mensen betaalbare woonruimte kunnen bieden.

Ik ga afronden. Ik heb nog een motie die vraagt om een cijfermatige doorkijk te geven naar de regio en naar de metropolitane regio. Die zou ik graag als een soort onderlegger bij deze Woonvisie hebben, want dat geeft het geheel een wat meer metropolitane uitstraling.

De **VOORZITTER** deelt mee dat de volgende motie is ingekomen.

83° Motie van het raadslid Bakker inzake Wonen in de metropool, Woonvisie Amsterdam tot 2020 (Gemeentebld afd. 1, nr 565).

Besluit:

dat het college in kaart brengt welke kansen – en wellicht beperkingen – er zijn voor de in de Woonvisie Amsterdam tot 2020 geformuleerde ambities als het regionale en metropolitane woningaanbod en de regionale en metropolitane ontwikkelingen betrokken worden bij de Woonvisie, en hierover aan de raad verslag uitbrengt.

De motie maakt deel uit van de beraadslaging.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Hauet voor haar maidenspeech.

Mevrouw **HAUET**: Ik ben bijna verbaasd dat ik vandaag toch nog in deze raad mijn maidenspeech mag uitspreken. Daarbij zijn interrupties verboden, zo heb ik begrepen en dat is een kans die ik ruimhartig zal benutten. Mijn eerste optreden in de commissie was nogal gevoelig.

Tegen de vorige stadsdeelvoorzitter in Oud-West, Hans Wevers, aan wie ik indirect mijn positie hier dank, sprak ik met het oog op mijn lage plaats op de PvdA-lijst ooit de verwachting uit dat ik wanneer ik op de valreep in deze bestuursperiode nog in de raad terecht zou komen, waarschijnlijk zou worden afgescheept met het woordvoerderschap kattenvergunningen, want die bestaan toch niet. Hans verzekerde mij, bemoedigend als altijd, dat ik er zeker voor zou zorgen dat die dan zouden worden ingevoerd. Gelukkig hoef ik dat de kattenliefhebbers in deze stad niet aan te doen, anders was me dat zelf ook duur komen te staan, want ik heb er zelf maar liefst vier. Ik kreeg een heel wat meer omvattende portefeuille, namelijk die van volkshuisvesting. Daarbij gaat het om een basisbehoefte voor iedereen en dat is meer dan alleen een dak boven het hoofd, een mooie taak in deze fantastische stad waar ik geboren en getogen ben.

Eerder was ik al acht jaar lang woordvoerder Volkshuisvesting in mijn geliefde Oud-West. Nu gaat het over de hele stad met zijn prachtige historische binnenstad en zijn architectonische schoonheid in de buurten daarbuiten. De Amsterdamse School bijvoorbeeld met het plan-Berlage, waarin ik als kind gewoond heb en waaraan mijn opa nog heeft gewerkt. Hij moest eens weten...

Amsterdam is een stad die nooit af is en steeds weer moet voldoen aan woonwensen die veranderen in de tijd. Dat ik mij daarmee mag bemoeien is een taak om gewetensvol mee om te gaan en dat heb ik te doen in samenspraak met mijn fractie en de partij waarvan ik al sinds mijn negentiende jaar lid ben. Die trouw sprak niet altijd vanzelf, want de PvdA kende en kent verschillende flanken, die niet altijd gemakkelijk met elkaar zijn te verenigen. Toch was het altijd weer de ruimte voor het interne debat die mij in de ban hield en die voedend werkte voor mijn standpuntbepaling. Nu deel uitmakend van de PvdA-fractie in de gemeenteraad van Amsterdam ontdek ik diezelfde spanning en dan vooral in de zin van spannend en vol inspiratie. Soms loopt dat uit op compromissen en dat is wel eens moeizaam slikken, maar wat is ons coalitieland zonder compromissen? Het zit ons in de genen. De linkse coalitie die nu het bestuur vormt van Amsterdam was zonder compromissen niet tot stand gekomen. Een goed democraat is loyaal aan de bereikte compromissen en aan de coalitiepartner, al wordt dat naar buiten helaas vaak niet begrepen.

Het college heeft de Woonvisie tot 2020 uitgebracht. Het is een mooi en veelomvattend document geworden, waar de PvdA-fractie op hoofdlijnen van harte achter kan staan. Het is een brede onderlegger, waar wij voorlopig letterlijk en figuurlijk op verder

kunnen bouwen. Het gaat over huisvesting van de Amsterdammers en natuurlijk van hen die hier binnen zullen komen, omdat ze graag in Amsterdam willen wonen. Ondanks alle ontwikkelingen richting de overheid op afstand en de verzelfstandiging van de woningbouwcorporaties hoort de lokale overheid daarvoor verantwoordelijkheid te nemen. Wij delen natuurlijk de uitgangspunten die grotendeels al eerder in beleid zijn vastgelegd, waaronder met name dat van de ongedeelde stad, waarin - om met Duco Stadij te spreken - slijk en sjoel naast elkaar wonen en ook de ambitie van de zeven steden verenigd in een Amsterdam met de vijf gestelde prioriteiten. Tevens stemmen wij in met de speerpunten voor de zes onderscheiden woningmarktgebieden. Wij zullen de wethouder zeker niet oproepen zijn ambities te matigen. Al die ambities horen bij het Amsterdam waar de PvdA voor kiest, een Amsterdam als een unieke mix, een gevarieerde verscheidenheid binnen de verschillende gebieden van de stad waar het voor iedereen goed toeven is en waar plaats is voor een diversiteit aan woningen. Dat vergt het lef om marktcontrair bij te buigen. De stagnatie in de woningbouw is wel zorgelijk, zeker in het licht van de financiële crisis. Wij steunen de maatregelen die de betrokken wethouders voorstellen om die crisis het hoofd te bieden. Collega Mulder is daar in zijn bijdrage gisteren in de raad al nader op ingegaan en heeft ook daartoe een motie ingediend, die later aan de orde zal komen.

In de commissie heb ik bij een aantal zaken reeds stilgestaan. Vragen die tot mijn tevredenheid zijn beantwoord met de toezegging van de wethouder inzake de voortgangsrapportage en over de beantwoording van de daar gestelde vragen. Dit zijn punten die wat ons betreft aanscherping behoeven en ook komen wij met het verzoek om een experiment. Een en ander is vervat in twee moties en een amendement, waarop ik een toelichting zal geven.

Ik dien een motie in waarin ik de wethouder oproep om met een voorstel te komen voor een experiment voor huren op maat, waarbij een goedlopend experiment in Amersfoort tot voorbeeld kan strekken. Huren op maat zou een instrument kunnen zijn waarmee meerdere doelen tegelijkertijd gediend worden. Het gaat er nadrukkelijk niet om mensen met een middeninkomen die huren, en die nu in een goedkope huurwoning wonen, eruit te drijven, maar om een experimenteel project waaraan mensen deel kunnen nemen. In huren op maat kunnen ook mensen met een laag middeninkomen onder het bereik van de huurtoeslag worden gebracht, zo wijst het experiment in Amersfoort overigens uit. Dat vergroot de kansen voor deze mensen op de woningmarkt, die voor hen niet genoeg te bieden heeft. Door huren op maat zullen uit het goedkope huursegment meer woningen vrijkomen voor de lage inkomens, die daarop zijn aangewezen, omdat mensen met hogere inkomens meer gaan betalen. Dat bevordert de doorstroming op de woningmarkt, die we allemaal wensen. Aan de andere kant krijgen mensen die een groot aandeel van hun inkomen aan huur besteden huurkorting, waardoor ze structureel van hun besteedbaar inkomen overhouden voor andere levensbehoeften. Dit biedt kansen om aan de armoede te ontsnappen. Gezien de recente rapportage waaruit blijkt dat een groot deel van de Amsterdammers, met name gezinnen met kinderen, in duurzame armoede verkeert, zou dat een welkome maatregel zijn.

Over de andere motie kan ik kort zijn. De opgenomen overwegingen spreken hopelijk voor zich. Ik heb een motie die vraagt naar een overzicht van de stand van zaken betreffende het onderhoud van woningen en de handhaving van regels dienaangaande en daaraan refereerde de heer Bakker. Buiten de populaire wijken, waar eigenaren veel terug kunnen verdienen na het opknappen van woningen, lijken het onderhoud en het toezicht op woningen te versloffen, met alle gevolgen van dien voor de bewoners in woningen in minder populaire buurten. Het capaciteitsprobleem bij Bouw en Woningtoezicht hoeft geen probleem te zijn wanneer de vraag door de stadsdelen wordt

uitgezet. Hans Bakker is dus medeondertekenaar van deze motie en ook mevrouw Buurma van de VVD.

Ten slotte heb ik samen met mevrouw Willemse een amendement, dat ook is ondertekend door meneer Bakker en mevrouw Willemse. Dat gaat in op het op bladzijde 53 in het vooruitzicht gestelde onderzoek naar de mogelijkheden om ouderen uit vernieuwingsgebieden voorrang te geven bij de toewijzing van aanpasbare woningen en zorgwoningen die in die gebieden vrijkomen. Dat onderzoek achten wij onnodig oftewel overbodig. Die voorrang dient uitgangspunt te zijn. Op de motie van meneer Bakker en andere moties die nog komen, ga ik in mijn tweede termijn in.

De **VOORZITTER** feliciteert mevrouw Hauet met haar maidenspeech.

De **VOORZITTER** deelt mee dat de volgende moties en het volgende amendement zijn ingekomen.

84° Motie van het raadslid Hauet c.s. met betrekking tot huren op maat (Gemeentebld afd. 1, nr. 566).

Verzoekt:

Het college van burgemeester en wethouders om in samenwerking met de huurdervereniging en corporatie met een voorstel te komen voor een experiment met huren op maat.

85° Motie van het raadslid Hauet c.s. met betrekking tot onderhoud woningvoorraad (Woonvisie) (Gemeentebld afd. 1, nr. 567).

Verzoekt:

Het college van burgemeester en wethouders:

- in het eerste kwartaal van 2009 een overzicht per stadsdeel te presenteren van het onderhoud van de bestaande woningvoorraad van corporaties en in particulier bezit;
- een overzicht per stadsdeel te presenteren van het aanschrijfbeleid en de geboekte resultaten.

86° Amendement van het raadslid Willemse c.s. met betrekking tot ouderenhuisvesting in nieuwbouwprojecten (Woonvisie) (Gemeentebld afd. 1, nr. 568).

Verzoekt:

Het college van burgemeester en wethouders om de laatste zin van alinea 3 op bladzijde 53 van de nota Woonvisie aldus te wijzigen: Bij vrijkomende aanpasbare woningen en zorgwoningen in nieuwbouwprojecten is uitgangspunt dat ouderen uit de buurt voorrang hebben.

Het amendement en de twee moties maken deel uit van de beraadslaging.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Buurma-Haitsma.

Mevrouw **BUURMA-HAITSMA**: De Amsterdamse woningmarkt is uniek in Nederland. Er zijn weinig koopwoningen, veel sociale huurwoningen en enorme wachtlijsten daarvoor. De voorliggende Woonvisie is wat de VVD betreft een

koerswijziging die de goede kant uitgaat, namelijk naar meer koop- en meer middensegment. Maar Amsterdam is geen voorloper in ontwikkeling om deze visie tot uitvoering te brengen. Ondanks de financiële crisis moeten wij wel vooruit, zodat wij als de markt stabiel is, in volle vaart verder kunnen. Wat de VVD betreft, moeten er veel meer koopwoningen komen. Het percentage van 27% moet naar het landelijke gemiddelde, en dat is 55%, toe groeien. Wij zien sociale koop als een goede oplossing om het lage middensegment aan een woning te helpen. Er zijn veel meer koopconstructies, zoals NGE-verkoop, sociale koop-goedkoop, die moeten worden ingezet.

Wij zijn ervan overtuigd dat veel inkomensgroepen een koopwoning zouden moeten kunnen kopen, ook in Amsterdam. Tijdens de expertmeeting woning zijn wij geïnformeerd en geïnspireerd geraakt door koperscorporaties uit den lande. Zij bieden allerlei koopvarianten aan bewoners aan en zelfs mogelijkheden om een marktwoning te kopen met medefinanciering van de corporatie. Wethouder, wij zullen een motie indienen om u te verzoeken met de Amsterdamse corporaties, maar ook met koperscorporaties in den lande in contact te treden en mogelijkheden hiervoor in Amsterdam te ontwikkelen.

Mensen moeten gehuisvest worden en dat kan in huurwoningen, maar wat ons betreft veel meer in koopwoningen. De verkoop van sociale woningen aan zittende huurders is een goed middel, net zoals het splitsen en verkopen. Ook de starterslening moet uitgebreid worden, zeker nu men moeilijker een hypotheek kan verkrijgen. Het beruchte gat tussen sociale huur en goedkope koop met gedicht worden. Dat is onze grootste opgave in Amsterdam.

(De heer **VAN DER MEER**: Wat betekent het als die woningen waarvan u zegt dat ze aan de zittende huurder zouden moeten worden verkocht, niet verkocht worden? Die woningen zijn vaak niet betaalbaar voor zittende huurders.)

Dan moet je kijken waaraan het ligt. Het kan liggen aan de corporaties of aan de mensen die misschien niet weten hoe ze een woning moeten kopen. Wij kunnen als gemeente misschien een helpende hand bieden.

(De heer **VAN DER MEER**: De vraag is natuurlijk hoe. U suggereert iets en u creëert een percentage van 55% koopwoningen in deze stad. U weet wat een revolutie dat zou betekenen voor de woningmarkt als u uw zin zou krijgen. Het is ongekend: een verdubbeling van het percentage van dit moment!)

Ik heb gesproken over groeien naar.

(De heer **VAN DER MEER**: Bij een percentage van 55% zou de meerderheid van de Amsterdamse woningen koopwoningen zijn. Hoe wilt u dat realiseren en hoe kijkt u aan tegen de problematiek van het feit dat de corporaties wel woningen kunnen aanbieden aan zittende huurders, maar dat die vaak niet worden gekocht door zittende huurders? Vindt u dan dat ze wel op de vrije markt mogen?)

Het zou mooi zijn als de zittende huurder het huis koopt. Corporaties verkopen ook sociale woningen vrij op de markt. Daarvan zijn we ook voorstander. Die behoefte aan betaalbare koopwoningen is heel groot in Amsterdam. Ik denk ook dat we ons daar echt op moeten focussen.

Ook zelfbouw en particulier opdrachtgeverschap ziet de VVD als middelen om bewoners aan een koopwoning te helpen, net als de kluswoningen in stedelijke vernieuwingsgebieden.

Doorstroming op de woningmarkt is van groot belang. Natuurlijk moeten mensen ook kunnen blijven huren als ze dat willen, maar de wachtlijsten zijn zo verstopt. Zeseneenhalf jaar wachten voor een huurwoning is asociaal. Het systeem is toe aan

vernieuwing. Landelijk wordt er gediscussieerd over een nieuw woonruimteverdeelsysteem. Amsterdam moet mee in deze ontwikkeling, want zeseneenhalf jaar wachten op een sociale woning is asociaal, dat vindt u toch ook wethouder? De Woonvisie geeft het aan en de VVD zegt het al jaren. Juist de woonwensen van mensen moeten het uitgangspunt zijn. De consument weet wat hij wil en het advies is om vooral vraaggericht te bouwen. De Woonvisie geeft terecht aan dat de stad er ook voor gezinnen moet zijn, maar bouw dan ook meer grote woningen, ook in allerlei prijsklassen.

Concluderend: de Woonvisie geeft een goede koers aan, maar Amsterdam moet voorop gaan lopen. Haal zoveel mogelijk experimenten en goede voorbeelden uit het land hier naar toe. Veel meer mensen moeten kansen op de koopmarkt krijgen, onder andere door startersleningen en door sociale koopconstructies. Bouw vraaggericht en bied mogelijkheden voor nieuwe bewoners, zoals expats. Zorg voor meer en snellere doorstroming van huurwoningen, waardoor er kansen voor starters en jongeren ontstaan en steun mensen die het echt moeilijk hebben en zoek naar een nieuw woonruimteverdeelsysteem. De VVD is geen voorstander van de uitbreiding van de liberalisatiegrens en kiest juist voor meer koop.

De **VOORZITTER** deelt mee dat de volgende motie is ingekomen.

87° Motie van het raadslid Buurma-Haitsma c.s. inzake sociale koop (Gemeenteblad afd. 1, nr. 570).

Draagt het college op:

- sociale koop in Amsterdam op grotere schaal mogelijk te maken en te stimuleren;
- hierover in contact te treden met mogelijke aanbieders van deze financiële constructies, zoals Amsterdamse corporaties en ook koperscorporaties (zoals bijvoorbeeld Dudok Wonen uit Hilversum en com.wonen uit Rotterdam en Trudo uit Eindhoven);
- de raad te rapporteren over de uitkomsten en concrete plannen als gevolg van de overleggen.

De motie maakt deel uit van de beraadslaging.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Van der Meer.

De heer **VAN DER MEER**: Na lange tijd ligt eindelijk de Woonvisie ter besluitvorming voor. Wat GroenLinks betreft, staan we in grote lijnen achter deze Woonvisie. Het is een goed product met goede uitgangspunten. Het product is breed en behoort ook breed te zijn, want het geeft de visie op het gebied van volkshuisvesting en wonen voor deze stad voor de komende twaalf jaar aan. Je kunt er dus ook niet selectief in worden, want dan ga je groepen uitsluiten van een woonvisie die voor iedereen moet kunnen gelden.

Hier volgt een aantal punten van aandacht van GroenLinks in positieve en soms wat kritische zin. De aanpassingen in de Woonvisie na de inspraakronde op het gebied van duurzaam bouwen omarmen wij. Het is goed dat wordt aangesloten bij hetgeen al eerder is vastgesteld op het gebied van duurzaamheidsbeleid in deze stad en daar zijn wij zeer tevreden over. Het kan altijd een tandje hoger en beter, maar we weten ook dat een

tandje hoger vaak een tandje duurder is. Het is wel goed dat we stappen zetten op het gebied van duurzaamheid.

Bij de aandacht voor het onderhoud van de bestaande voorraad komt steeds duidelijker naar voren dat het een belangrijk punt is in het beleid van deze stad. Het is door vele partijen - inclusief met name de SP, die hard heeft geramd de eerste periode. De heer Bakker heeft daarin het voortouw genomen. Het staat goed verwoord in de Woonvisie en we zijn daar zeer tevreden over.

Uitbreiden van de liberalisatiegrens, mevrouw Buurma, lijkt ons een goed idee. De grens ligt op ongeveer 620 euro huur. Op het moment dat je daar maar even boven komt, gaat de huurprijs snel omhoog en maakt het niets meer uit wat men vraagt en kan men gewoon zijn gang gaan. Het zou heel goed zijn voor de betaalbaarheid in deze stad voor meerdere mensen, ook juist voor de middengroepen, als de liberalisatiegrens zou worden opgeschoven en er dus een grotere bescherming zou zijn voor de huurders in deze stad.

Voorzitter: burgemeester Cohen

(Mevrouw **BUURMA-HAITSMA**: Hoe wilt u dat gaan realiseren? Het is geen onderdeel van de voordacht. Komt u met een motie?)

Het was een reactie op u. U zei dat het u geen goed idee leek. U komt ook niet met een motie om het niet te doen. Tijdens de commissiebehandeling heb ik tot twee keer toe het college, de wethouder, opgeroepen om hier hard voor te pleiten in Den Haag. Dat idee heeft de wethouder omarmd, want hij vindt het zelf ook een goed idee, samen met zijn collega's in het college. Het is een van de uitvloeiselen van Dekker die een positief effect hebben. Rondom Dekker was veel negativiteit, maar de gedachte om meer toe te werken naar een verhoging van de liberalisatiegrens is daar wel uit voortgekomen. Elk nadeel heeft zijn voordeel.

(De heer **MANUEL**: Waarom komt u niet met het voorstel? Ik begrijp uit uw woorden dat het wel heel goed zou zijn. Waar ligt uw nieuwe grens?)

Het staat in de Woonvisie. Wij zien die grens op ongeveer 900 euro en daar kun je dan mooie beschermingsstapjes in maken, net zoals nu het geval is. Wij hebben een pleidooi gehouden en het college heeft dat omarmd. Waarom zouden wij dan nog een motie indienen? Het is blijkbaar helemaal niet nodig. Wij gaan ervan uit dat het college het beleid zo uitvoert en gesprekken gaat voeren. Als het ook nog eens goed in de tekst staat, is er geen noodzaak om een motie in te dienen.

(Mevrouw **HAUET**: Van onze kant zal geen motie komen. Die is volstrekt overbodig. Die actie is toegezegd en daar wordt aan gewerkt en wij staan er volledig achter. Het gaat om een tranchegrens van 950 euro, zo heb ik begrepen, maar dat is een bagatel.)

Over het splitsen na 2010, wat in het jargon genoemd wordt het nieuwe contingent splitsingswoningen, zijn wij misschien wel iets terughoudender dan de wethouder in tweede termijn in de commissie. Wij neigen ernaar om dat niet zomaar als een optie te zien in die zin van dat je gewoon woningen kunt splitsen in een nieuw blok, een nieuw aantal. We neigen ernaar om daar extra voorwaarden bij te vragen die gericht zijn op MGE-woningconstructies et cetera. Als je splitst, moet er wel een vorm van een sociale koopvariant zijn. Dat lijkt ons de meest juiste oplossing. Het is van belang om het debat dan te voeren en niet nu. We hebben nu duidelijke afspraken gemaakt tot 2010. De volgende stap wordt in 2010 genomen.

Dan heb ik een punt dat mevrouw Buurma zou moeten aanspreken. Mevrouw Buurma zou graag betaalbare koopwoningen willen in deze stad. Er is een overschot aan dure koop ingepland in deze Woonvisie. We zien een stijgend percentage dure

koopwoningen in deze stad, waar feitelijk dus minder behoefte aan is. Je ziet ook dat er ruimte gaat ontstaan om juist daar misschien partijen in te gaan zetten om in plaats van die dure koopwoningen betaalbare koopwoningen te gaan bouwen. Dan hebben we meteen uw oplossing te pakken. Dan hebben we wel een goede naam voor koopwoningen maar intussen hebben we ook die partijen hier die de belangen behartigen van mensen met een laag en mensen met een minimuminkomen, die dan de ruimte hebben om in deze stad te wonen.

Kwalitatief goede woningen bouwen blijft het uitgangspunt. Dat staat in de Woonvisie. Wij blijven erop hameren dat het ook echt het geval moet zijn. Wij bouwen voor de toekomst, niet voor twaalf jaar, maar voor de komende vijftig tot honderd jaar. Dat kan alleen maar tot uiting komen in kwalitatief goede en houdbare woningen.

Dan heb ik nog een opmerking over de aantrekkelijkheid van deze stad en waarom Amsterdam zo aantrekkelijk blijft, ondanks het feit dat Ajax maar geen kampioen wordt. In mijn optiek zijn we op aan het gaan in de vaart der volkeren met onze nieuwe coach Van Basten die ervoor zorgt dat we nog maar twee punten van de kop verwijderd staan. Daarnaast heeft Feyenoord inmiddels de degradatiezone bereikt. Utrecht is er niet ver vandaan. Met Den Haag wordt het nooit wat. Sittard is bijna failliet. Dus Amsterdam heeft niet veel concurrentie op dat vlak.

(Mevrouw **BUURMA-HAITSMA**: Ik ben toch heel benieuwd naar wat u vindt van het voorstel van de PvdA om huren op maat te gaan introduceren in Amsterdam. Daarover hebt u nog niets gezegd.)

Ik heb die motie net gezien. Het is een zeer milde versie. We moeten in de tweede termijn nog even precies horen wat mevrouw Hauet, die ik niet mocht interromperen, precies bedoelt met huren op maat. Ze zei iets anders tijdens de commissiebehandeling. Huren op maat is een door de corporatie geleide variant van betalen op inkomen. Volgens mij had u het over een iets meer belastingachtige constructie. Ik wil graag precies horen hoe het in elkaar zit. In principe is GroenLinks hiervan altijd een voorstander geweest in het verleden. Wij zijn geneigd een experiment in dezen, afhankelijk van wat de vorm is en van wat de voorraden zijn, te steunen.

(Mevrouw **BUURMA-HAITSMA**: In de commissie hebben we hierover heel lang gediscussieerd. Het is toch een vorm van huurbelasting? U was toen absoluut geen voorstander. Ik ben toch wel benieuwd naar welke argumenten er dan nu in deze motie staan zodat u toch een ander standpunt gaat innemen, want tenslotte waren u en uw wethouder Ruimtelijke Ordening een jaar geleden in de raad pertinent tegen een voorstel voor de aanpak van scheefwonen en daar valt dit natuurlijk ook onder.)

Ten principale zijn wij voor een totaalpakket van maatregelen dat de woningmarkt op gang zal brengen. Een van de belangrijkste maatregelen hierin zou zijn - maar daar wil uw partij onder andere niet aan en daar wil ook het kabinet niet aan - het aanpakken van de hypotheekrenteaftrek.

(Mevrouw **HAUET**: Ik ben blij dat de heer Van der Meer mij inmiddels goed heeft begrepen. Ik heb nooit verwezen naar belastingmaatregelen, maar misschien heb ik mij niet goed genoeg uitgedrukt. Ik verwijs naar het experiment in Amersfoort en dat is in samenwerking met corporaties. Ik wil wel toelichten waar het om gaat. Het is een brede maatregel, die wat mij betreft uitdrukkelijk iets aan de onderkant doet en iets in het armoedebeleid probeert te betekenen. Het mes snijdt dus aan vele kanten. Het creëert meer middenwoningen en meer doorstroming, dus we zouden er allemaal voor moeten zijn. Uit het experiment in Amersfoort

blijkt de grens zelfs opgetrokken te kunnen worden naar 760 à 780 euro, waarmee je het systeem dus ook toegankelijk maakt voor middengroepen.)

Ik wil nog een opmerking maken in reactie op mevrouw Buurma. Er zijn verschillende varianten. Mijn partij is er in principe voor geweest. Of het de doorstroming op zo'n moeilijke woningmarkt als de Amsterdamse daadwerkelijk zal verbeteren, is een tweede. Dat moet je afwachten. Maar het gaat om de woningen die zwaar zijn gesubsidieerd in Amsterdam. Je kunt je afvragen of het dan niet goed is om aan beide kanten te kijken of degenen die er wonen op een bepaald moment ook die prijs kunnen betalen die erbij hoort, binnen grenzen van het betamelijke.

(De heer **BAKKER**: Volgens mij zegt de heer Van der Meer terecht dat hij betwijfelt of de doorstroming op gang komt, maar dat is wel de achtergrond van de motie. Huur op maat bevordert de doorstroming op de markt. Kunt u vertellen waarheen ze moeten doorstromen?)

Het is een experiment dat zal moeten uitwijzen of het gebeurt. Het is volgens mij ook een kleinschalig experiment. Er moet eerst een uitwerking komen van de wethouder als deze motie wordt aangenomen, waarvan ik aanneem dat wij die zullen steunen als mijn uitleg klopt. Op basis daarvan moeten we kijken wat het experiment precies inhoudt en wat de uitwerking daarvan wordt.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Van Drooge.

De heer **VAN DROOGE**: Daar is 'ie dan, de Woonvisie. Het CDA heeft er lang naar gevraagd. Het blijkt dat we niet voor niets lang hebben gewacht. Er ligt een gedegen stuk werk. In reactie op de woorden van de heer Bakker, die riep dat er opeens partijen voor zijn dat de overheid er zich mee bemoeit, wil ik zeggen dat het prettige is dat deze Woonvisie een goed inzicht geeft in wat er fout is en niet goed gaat in deze stad. Het blijkt dat er te weinig koopwoningen zijn, dat eraan gewerkt wordt en dat er wel degelijk belangstelling voor is. Wij vinden het daarom een goede visie.

We zijn wat verrast in de laatste commissievergadering door de inbreng van de PvdA, die met een voorstel kwam om wat te gaan doen aan het scheefwonen, wat vervolgens werd uitgelegd als een belastingmaatregel bij het huren. Wij zijn er principieel ongelooflijk tegen om inkomenspolitiek te gaan verrichten via huren. Dat is niet de manier waarop dat zou moeten. Ik denk dat er heel andere mogelijkheden zijn. Ik denk dat deze Woonvisie de gelegenheid geeft om daarvoor op een later moment met allemaal invullingen te komen. Ik heb ook een aantal moties voorbereid, maar ik zie er gezien de tijd op dit moment van af om die in te dienen. We gaan de visie in de komende tijd invullen en zullen dan daarmee willen terugkomen. Daar zou ik het bij willen laten. Het is een grote visie die wij in grote mate kunnen ondersteunen en waarvan straks de invulling wel komt. Dat bespreken we dan wel eerst in de commissie in plaats van hier in de raad. Om allerlei punten en komma's te gaan bediscussiëren is meer iets voor de commissie.

(Mevrouw **HAUET**: Ik voel me uitgedaagd om te reageren en dat zal ik omwille van de tijd en om de voorzitter ter wille te zijn vanavond doen, maar het is niet omdat ik er nu niet op in zou willen gaan.)

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Manuel.

De heer **MANUEL**: Een visie hebben is natuurlijk noodzakelijk voor het bedrijven van politiek, maar nog beter is het om één visie te hebben. De visie van D66 op de stad kent u nog wel: de creatieve kennisstad. Wij hebben op basis van die visie diverse

voorstellen gedaan voor de woningmarkt. Dit college verbindt in zijn programmakkoord eigenlijk twee visies: Amsterdam, creatieve kennisstad, wat u Topstad noemt, en Amsterdam als emancipatiemachine. We hebben al vaker aangegeven dat die twee visies botsen. Op het gebied van wonen dreigt nu precies hetzelfde te gebeuren. Dat is een beetje het probleem met deze Woonvisie. Het gaat om zeven beleidsthema's, vijf prioriteiten en zes woningmarktgebieden. Dat helpt allemaal niet echt voor de duidelijkheid. Zoals ik al in de commissie heb aangegeven, gaat het erom welke visie leidend is voor het nemen van besluiten. Bij short stay bijvoorbeeld is duidelijk dat de visie emancipatiestad en betaalbare stad het heeft gewonnen van de visie Amsterdam Topstad. Dat vinden wij jammer en daarop komen we in de volgende raadsvergadering, als ik het goed heb, nog terug.

Hiermee wil ik overigens niet zeggen dat D66 het oneens is met al die visies, maar sommige ervan spreken ons meer aan dan andere. Ook de aanpak van het onderscheiden van deelgebieden vinden wij een goede insteek, maar wij hadden liever gezien dat er per deelgebied een woonvisie was opgesteld. Dat was een stuk duidelijker geweest. Nu blijft het bij een mooi en degelijk verhaal over wonen in Amsterdam, maar worden de echte pijnpunten, de echte beslissingen, naar voren geschoven. Die zien wij dan ook wel voorbijkomen en dan zullen wij onze visie met onze voorstellen daar tegenover stellen, zoals u dat op deze portefeuille van ons gewend bent.

Ik wil nog ingaan op het voorstel van de PvdA over huurbelasting, het nivelleren binnen het woonblok voor scheefwoners. Scheefwoners moeten aangepakt worden. Het idee overviel ons nogal en in de eerste termijn van mevrouw Hauet konden we daar niet op reageren, maar dat gaan we zeker doen, mevrouw Hauet, in de tweede termijn van u. Het gaat niet alleen om D66, maar ook andere partijen waren in de commissie wat verbaasd over uw voorstel. Ik kan me voorstellen dat een recent aangetreden stadsdeelvoorzitter zich ook even omdraaide in zijn stoel. Het idee is omarmd door onze wethouder hier, dus wij verwachten daartoe een voorstel aan de raad. De vraag aan de wethouder is wanneer we het voorstel kunnen verwachten, al willen we hier als D66 al wel vast onze twijfels uitspreken, zoals het voorstel zojuist en ook in de commissie is geformuleerd door de PvdA. Het is niet alleen aan de mensen zelf of ze niet of wel willen verhuizen naar een grotere of mooiere woning, maar het gaat ook om het moment waarop de PvdA met dit voorstel komt. Uiteindelijk willen de meeste partijen in deze raad de doorstroming op de woningmarkt in gang zetten en verbeteren. Over de instrumenten daarvoor zijn we het niet altijd eens, maar wel over het uitgangspunt. Daarom verbaast het ons dat de PvdA nu juist met dit voorstel komt, terwijl de bouw van nieuwe woningen dramatisch vertraagt. Welke keus, mevrouw Hauet, biedt de PvdA de scheefwoners als ze huurbelasting moeten gaan betalen in Amsterdam? Er is toch geen enkele keus? U zegt in feite tegen deze mensen dat ze meer gaan betalen voor dezelfde woning of dat ze de stad maar uitgaan. Daar zijn wij als D66 erg op tegen. Mensen die in de stad willen wonen, moet je niet dwingen om naar een dorp te verhuizen. Dan ga ik nog niet eens in op het uitstekende argument van uw partijgenoot de heer Olij, die altijd stelde dat scheefwoners een bijdrage leveren aan een buurt met veel goedkope huurwoningen, omdat ze relatief veel geld kunnen besteden. Het is een prima manier om zonder overheidsingrijpen te zorgen voor de zo gewenste gemengde wijken. Ook omwille van de tijd wil ik het hierbij laten in de eerste termijn. Na de beantwoording van de wethouder reken ik op een levendige discussie met de PvdA.

De **VOORZITTER** schorst de vergadering om 16.14.

INDEX

468	Motie van het raadslid De Wolf c.s.	30
516	Voordracht van het college van burgemeester en wethouders van 22 april 2008 tot vaststelling nota Wonen in de metropool, Woonvisie Amsterdam tot 2020	36
521	Voordracht van het college van burgemeester en wethouders van 10 juni 2008 inzake de notitie getiteld Scheiding van kerk en staat	16
534	Actualiteit van het raadslid mevrouw Van der Pligt van 20 oktober betreffende dreigende ontslagen van id-medewerkers in Amsterdam	1
565	Motie van het raadslid Bakker inzake Wonen in de metropool, Woonvisie Amsterdam tot 2020.....	38
566	Motie van het raadslid Hauet c.s. met betrekking tot huren op maat.....	40
567	Motie van het raadslid Hauet c.s. met betrekking tot onderhoud woningvoorraad (Woonvisie)	40
568	Amendement van het raadslid Willemse c.s. met betrekking tot ouderenhuisvesting in nieuwbouwprojecten (Woonvisie)	41
570	Motie van het raadslid Buurma-Haitsma c.s. inzake sociale koop	42
574	Motie van het raadslid De Wolf c.s. inzake Scheiding van kerk en staat	18
575	Motie van het raadslid Alberts inzake de notitie Scheiding kerk en staat	26
578	Motie van het raadslid Van der Pligt inzake actualiteit id-banen.....	3